

Analýza nasazení Armády České Republiky při zajištění státní hranice

Jiří Tománek

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jiří Tománek**
Osobní číslo: **L13223**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza nasazení Armády České republiky při zajištění státní hranice**

Zásady pro vypracování:

1. **Prostudujte dostupnou literaturu týkající se migrační krize, obranného plánování a nasazení vojsk při obraně státu.**
2. **Zpracujte teoretické a metodické informace týkající se daného tématu.**
3. **Analýzujte a vyhodnoťte zpracování metodiky postupu při zajištění státní hranice.**
4. **Podějte návrhy a doporučení pro vylepšení výsledků nasazení armády, při zajištění státní hranice.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] HORÁK, Rudolf, KRČ, Miroslav, ONDRUŠ, Radek, DANIELOVÁ, Lenka. Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Vyd. 3. Praha:Linde 2004, s 407. ISBN 80-7201-471-4.

[2] Ústavní zákon č. 110/1998 SB. O bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. Sbírnka zákonů 1999/218-308. sv. 4. Praha: Ministerstvo vnitra 1999.

[3] Zákon č. 219/1999 SB. o ozbrojených silách České republiky. Sbírnka zákonů 1999/218-308. sv. 4. Praha: Ministerstvo vnitra 1999.

[4] Zákon č. 222/1999 SB. o zajišťování obrany státu. Sbírnka zákonů 1999/218-308. sv. 4. Praha: Ministerstvo vnitra 1999.

[5] Zákon č. 310/1999 SB. o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky. Sbírnka zákonů 1999/309-373. sv. 5. Praha: Ministerstvo vnitra 1999.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Robert Pekaj**
Ústav krizového řízení

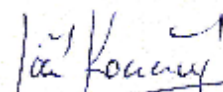
Datum zadání bakalářské práce: **3. listopadu 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2018**

V Uherském Hradišti dne 15. listopadu 2017

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

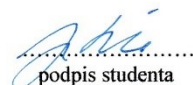
Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti 9.5.2018

.....
podpis studenta

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich částí, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, jíž se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování v ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše, přičemž se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Předmětem této bakalářské práce je „Analýza nasazení Armády České Republiky při zajištění státní hranice“ z teoretického i praktického hlediska. Teoretická část se skládá z pojednání o mezinárodní situaci, bezpečnostních hrozbách, zahraniční politice a Armádě České Republiky. V praktické části rozeberu síly a prostředky Armády České Republiky, zásadní informace a provedené průzkumy, samotné šetření a shrnutí dosažených výsledků.

Klíčová slova: migrace, zajištění státní hranice, Armáda České republiky, nasazení Armády České Republiky.

ABSTRACT

The theme of Bachelors dissertation is Analysis of Deployment of the Army of the Czech Republic in protection the state border from the theoretical and practical point of view. The teoretical part consists of a treatise on the international situation, security thears, foreing policy and the Army of the Czech Republic. The practical part consists of the force and resources of the Army of the Czech Republic, fundamental and conducted research. The survey itself and a summary of the achieved resold.

Keywords: migration, securiting state border, Czech Army, puting Czech Army

Poděkování

Rád bych zde poděkoval panu řediteli Ústavu krizového řízení Ing. Et Ing. Jiřímu Konečnému, Ph.D., za jeho odborně vedené bakalářské semináře a maximální vstřícnost.

Děkuji také Ing. Robertu Pekajovi za vedení mé práce, za čas, který mi věnoval při konzultacích, odbornou pomoc a profesionální přístup, který mi byl inspirací. Chtěl bych ještě poděkovat všem, kteří mi poskytli mentální a materiálovou podporu.

MOTTO

Nikdy se nevzdávej.

Jan Pivečka

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 MEZINÁRODNÍ VZTAHY V SOUČASNÉM SVĚTĚ.....	12
1.1 TERITORIALITA, GLOBALIZACE A BEZPEČNOST	12
1.2 MEZINÁRODNÍ SITUACE	14
1.2.1 Afrika	14
1.2.2 Asie	15
1.2.3 Blízký východ	15
1.2.4 Evropa	16
2 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY SOUČASNOSTI.....	19
2.1 HROZBY PRO ČESKOU REPUBLIKU	19
2.2 MIGRAČNÍ VLNY	20
2.2.1 Grafy	22
2.3 TERORISMUS.....	30
3 ZAHRANIČNÍ POLITIKA A EVROPSKÁ UNIE.....	32
3.1 VSTUP DO SCHENGENU A OTEVÍRÁNÍ HRANIC	32
3.2 PŮSOBNÍ EVROPSKÉ UNIE NA ČESKOU REPUBLIKU	33
4 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	34
4.1 HISTORIE ARMÁDY	34
4.2 STRUKTURA ARMÁDY	35
4.3 ZÁKONY A STRATEGICKÉ DOKUMENTY.....	39
4.3.1 Zákon o ozbrojených silách České republiky	39
4.3.2 Obranná strategie České republiky	40
4.3.3 Koncepce výstavby Armády ČR 2025	40
5 ZAJIŠTĚNÍ ČESKÉ STÁTNÍ HRANICE.....	43
ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	44
II PRAKTICKÁ ČÁST	46
6 ÚVOD K PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	47
7 SÍLY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	48
7.1 SPECIÁLNÍ SÍLY	48
7.2 VZDUŠNÉ SÍLY	49
7.2.1 Bojové jednotky	49
7.2.2 Jednotky bojové podpory	50
7.2.3 Jednotky bojového zabezpečení	51

7.3	POZEMNÍ SÍLY.....	51
7.3.1	Bojové síly	51
7.3.2	Síly bojové podpory	53
7.3.3	Síly bojového zabezpečení.....	54
7.4	ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY V NEBOJOVÝCH OPERACÍCH	55
7.5	POČTY VOJÁKŮ.....	56
8	PROSTŘEDKY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY.....	57
8.1	HLAVNÍ DRUHY TECHNIKY A VÝZBROJE	57
8.2	FINANČNÍ PROSTŘEDKY A DLOUHODOBÝ VÝHLED PRO OBRANU 2030	59
8.3	VARIANTA NASAZENÍ ARMÁDY PŘI OBRANĚ STÁTNÍCH HRANIC.....	60
9	ZÁSADNÍ INFORMACE A PROVEDENÉ PRŮZKUMY	63
9.1	PROVEDENÉ VÝZKUMY.....	64
10	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	65
10.1	HYPOTÉZY.....	65
10.2	DOTAZNÍK.....	65
10.3	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	67
10.4	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	78
10.4.1	Vyhodnocení hypotéz.....	78
10.4.2	Důležitá zjištění.....	79
	ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	80
	ZÁVĚR	83
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	87
	SEZNAM PUŽITÝCH ZKRATEK A SMBOLŮ:.....	91
	SEZNAM PUŽITÝCH GRAFŮ:.....	92

ÚVOD

Tato práce pojednává o mezinárodní situaci a případném nasazení české armády při obraně státních hranic. Toto téma je v současnosti velice aktuální. Mezi politiky, mezi odborníky i v rámci široké veřejnosti stále probíhají debaty o bezpečnostních hrozbách, a to jak v České republice, tak i celé Evropské unii. Podle OSN bylo v roce 2016 celosvětově nuceně vysídleno nejvíce osob od konce druhé světové války, konkrétně přes 65 milionů lidí. Mnoho občanů České republiky vyjadřuje obavy o dalším vývoji mezinárodních situací a hrozeb. Spousta z nich ale ve skutečnosti netuší, jak by v případě nutnosti postupovala armáda a jak by chránila naše hranice tak, aby to nebylo v rozporu se závazky v Evropské unii.

Strategické dokumenty České republiky hovoří o největších bezpečnostních hrozbách pro Českou republiku, mezi kterými jsou například teroristické a kybernetické útoky i negativní dopady masivní migrace. Ozbrojené konflikty se přenášejí i do evropských zemí, a proto nelze zcela vyloučit možnost samostatného vedení obrany i po několik měsíců. Kromě uvedených aktuálních informací o mezinárodní situaci se také budu věnovat bezpečnostním hrozbám v současném světě, struktuře Armády České republiky nebo rozboru zásadních strategických dokumentů. Součástí práce také budou grafy znázorňující podstatné informace o světové migraci.

Informace k danému tématu budu čerpat z odborné literatury. Bakalářská práce ale bude obsahovat aktuální témata, která se mohou například během několika týdnů měnit, a proto budu využívat také oficiálních webových stránek Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva vnitra České republiky či Evropské unie, kde jsou uvedeny ty nejaktuálnější informace. Pro tuto práci budou velmi podstatné také strategické dokumenty uveřejněné na stránkách Ministerstva obrany.

Cílem této práce je shrnutí současné mezinárodní situace a hrozeb, pojednání o Armádě ČR a analýza nasazení Armády ČR při nutnosti chránit české hranice.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MEZINÁRODNÍ VZTAHY V SOUČASNÉM SVĚTĚ

Současný svět se především díky globalizaci a technologickému vývoji stává stále více otevřeným. Moderní společnosti se snaží o toleranci jiných národností a kultur, vznikají organizace prosazující světový mír. Ochrana a kontrola hranic jednotlivých evropských států postupně ztrácela na významu. Bohužel se ale ukazuje, že ne všechny společnosti světa touží po míru, a ne každá kultura je ochotna respektovat ty druhé.

V této kapitole se budu věnovat základním pojmům související s mezinárodními vztahy, konkrétně popíši teritorialitu, globalizaci a bezpečnost. Dále uvedu, jaké jsou současné mezinárodní vztahy a kde se vyskytují největší bezpečnostní hrozby.

1.1 TERITORIALITA, GLOBALIZACE A BEZPEČNOST

Předklasické mezinárodní systémy, jako například starověké Řecko a další, byly charakteristické především existencí několika nezávislých a autonomních systémů. Byly to různorodé regionální systémy státních útvarů s kulturní jednotou a lokální omezeností. Teprve od 17. století je definován vestfálský systém, který představuje klasický mezinárodní systém. V rámci vestfálského systému existuje národní stát, který vykazuje suverenitu, kdy existuje ústřední vláda, relativně stálá populace, a také definované území. Pokud je stát nejvyšší autoritou na daném území a neuznává vyšší autoritu mimo své hranice, mluví se o suverénním státu. [12]

Ve středověku byla společnost charakteristická velkou lokalizací a mnohočetnou loajalitou. Moderní systém státu se od středověku velmi odlišuje právě teritorialitou. Kofman uvádí, že teritorialitu definují čtyři hlavní znaky, a to exkluzivita, souvislost, stálost a seskupování. Exkluzivita moci je zásadním prvkem suverenity moderního státu. Součástí suverenity je také souvislé území a stálost hranic. Seskupováním je myšleno seskupování funkcí v rámci daného území, kdy v určeném území vykonává stát svou moc bez vnějších vlivů.

Vysvětlil jsem pojem teritoriality, která předpokládá pevně definované území, a v současném pohledu na moderní státy také ochranu svých hranic. Globalizace naopak způsobuje, že zeměpisné vzdálenosti přestávají být důležité a hranice mezi jednotlivými státy taktéž ztrácejí na významu. [12]

Globalizace patří mezi velmi diskutované, avšak různými způsoby vysvětlované a chápané téma. Globalizace zjednodušeně řečeno představuje propojení světa jak v ekonomické, tak i v politické nebo sociální oblasti. Globalizace je přirozený proces integrace společnosti na vyšší geografické úrovni. Z evropského pohledu probíhá globalizace kontinuálně již od objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem. Přelom 20. a 21. století je pak spojený s jednodušším překračováním hranic. Postupně docházelo k rozpadu pospolitostí, tradičních velkých rodin a prohlubovala se individuální odpovědnost. Globalizační proces sice posiluje pohyb lidí, kultury i kapitálu, ale zároveň posiluje vnímání vlastní identity a národní hrdosti. Soužití různých kultur je v mnoha případech i historicky problémem. Uvolnění hranic zákonitě vede k prolínání kultur, kdy se ale hostitelská a nově příchozí kultura nemusí přátelsky sžít. V Evropě je například na rozdíl od USA více zřejmý nacionalismus, a tedy problém, kdy si evropské národy často nedovedou představit soužití s příslušníky jiné kultury. [3]

Globalizace je z celosvětového hlediska vnímána pozitivně, neboť podporuje podnikání, ekonomický růst, šetří čas i náklady. Je ale také spojena s určitými riziky, a to s výrazným ovlivněním distribuce bohatství mezi zeměmi, růstem globální nerovnováhy, zpomalení růstu nejchudších zemí. Hrozbou se může stát nezaměstnanost, zvýšení sociálních rozdílů, masová migrace a další. [6]

V poslední době se čím dál častěji vedle pojmu *globalizace* setkáváme také s pojmem *européizace*. Jedná se o proces ovlivňování evropským právem vnitrostátních právních vztahů, a to dokonce i těch, které původně neměly být evropským právem ovlivňovány. Evropské právo totiž předává pravomoci jednotlivých členů na orgány společenství v těch oblastech, kde je to dohodnuto v mezinárodních smlouvách. Z počátku tedy evropské právo souviselo zejména s volným pohybem zboží, osob, služeb a kapitálu. Občan, nacházející se v jiné členské zemi, ale narážel na situace, které evropské právo nepředpokládalo, a to například v oblasti trestního práva. V této oblasti práva můžeme zmínit například zavedení evropského zatýkacího rozkazu, který ale vyvolal diskuze o chybějící legislativě v oblasti evropských základních práv a svobod.

V současnosti stále více probíhají diskuze o přínosu Evropské unie. Velká Británie si již v referendu odhlasovala odchod z této instituce, a někteří čeští politici vystoupení z Evropské unie také doporučují. Evropská unie je tedy čím dál častěji spojována s omezováním a předáváním části naší národní suverenity, a to především v otázce takzvaných migračních kvót a překračování hranic nelegálními přistěhovalci. Více informací ale uvedu v kapitole, která se bude věnovat Evropské unii a působení České republiky v ní. [7]

Vysvětlil jsem tedy pojem teritoriality, a opačný trend globalizace jako spojování světa. S oběma termíny je také spojená otázka bezpečnosti. Otázka bezpečnosti je stále velmi aktuálním tématem na státní i národní úrovni. Někteří odborníci jsou přesvědčeni, že pohled na bezpečnost je nutné s měnící se mezinárodní situací také přetransformovat. Jiní autoři, například David Baldwin, tvrdí, že stávající koncept bezpečnosti neztratil na významu, jen je bezpečnostní prostředí širší, a to také kvůli již zmíněné globalizaci. Podle Baldwina patří mezi základní otázky bezpečnosti tyto. Bezpečnost čeho, jakých hodnot, před jakými hrozbami a jakými prostředky? V současném světě je podle Baldwinů nutné pouze prohloubení konceptu bezpečnosti. Na první otázku „Bezpečnost čeho?“ se tedy v současném světě mění odpověď. V současnosti jde totiž čím dál více o bezpečnost nejen jednotlivých států, ale i nadstátních organizací. Důležitá je v rámci bezpečnosti součinnost a společná akce zúčastněných států. Co se týká hrozeb, existuje jich v současnosti mnoho. Hrozbou můžeme chápat energetickou bezpečnost, stabilitu finančního systému, existenciální hrozby jako například stoupající mořská hladina, ohrožení zdraví jednotlivců nebo způsob života občanů měnící se v důsledku migrace a další. V odborné veřejnosti také probíhá debata o přehodnocení obsahu bezpečnosti a jeho rozšíření o nové hrozby, které jsou právě spojené s kybernetickými či environmentálními hrozbami, migrací či terorismem. [14]

1.2 MEZINÁRODNÍ SITUACE

V současném světě je velmi vypjatá bezpečnostní situace v mnoha zemích. Uvedu aktuální bezpečnostní situace několika států, a to v rámci Afriky, Asie, Evropy a vzhledem ke zvlášť zhoršené situaci také samostatně v rámci Blízkého Východu.

1.2.1 Afrika

V Africe stále přetrvávají vážné problémy, jako jsou chudoba, vysoká zadluženost, sociální a zdravotní problémy a válečné konflikty. Mezi nejslabší rozvojové regiony dlouhodobě patří subsaharská Afrika, která také vykazuje nejvyšší procenta extrémní chudoby na celém světě. [2]

Aktuální situaci v jednotlivých zemích uvádí Ministerstvo zahraničních věcí na oficiálních webových stránkách v rámci sekce Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům.

V Tunisku existuje v současnosti zvýšené riziko teroristického útoku, a to na celém svém území. V roce 2013 zde došlo k pokusům o sebevražedné atentáty. Aktivita teroristických skupin je patrná v zemích Maghrebu, zejména také v Libyi a Alžírsku. V Tunisku nárazově dochází k demonstracím a nepokojům na celém území. V roce 2011 zde došlo k pádu autoritativního režimu, který ale přinesl nárůst kriminality a krádeží, a od tohoto roku také dochází k častým slovním i fyzickým útokům na ženy, v souvislosti s islámským náboženstvím.

V Alžírsku je v současnosti velmi špatná bezpečnostní situace, především v severní části země.

V Lybii došlo v roce 2011 k občanské válce a svržení diktátora M. Kaddáfího, a od té doby je situace v zemi neklidná. Dochází zde k častým ozbrojeným střetům a vysoké kriminalitě.

Nigérie je v současnosti nebezpečnou zemí mimo jiné z důvodu hrozících teroristických útoků sekty Boko Haram. Bezpečnostní situace je špatná v rámci celého nigerijského území.

Etiopie byla dříve považována za stabilní zemi. Od roku 2014 zde ale byly časté násilné protesty, na jejichž základě vláda v říjnu 2016 vyhlásila na celém území výjimečný stav, který byl ukončen teprve v říjnu 2017. V některých oblastech však nadále dochází k bezpečnostním incidentům a ozbrojeným útokům. [24]

1.2.2 Asie

V Asii představuje v současnosti největší celosvětovou hrozbu KLDR, Korejská lidově demokratická republika. Veřejná prohlášení a hrozby této země včetně hrozeb raketových útoků z ní činí jednu z nejnebezpečnějších zemí ohrožujících mír. V KLDR může vést i jakýkoliv drobný prohřešek k uvěznění a velice přísným trestům. [25]

1.2.3 Blízký východ

Na Blízkém Východě je v současnosti celosvětově debatovanou problémovou zemí Sýrie. V Sýrii pokračuje ozbrojený konflikt a celá země je destabilizovaná s násilnými incidenty ve všech regionech.

Stejně tak je nestabilní bezpečnostní situace v Iráku. Po uskutečněném referendu o nezávislosti Regionu iráckého Kurdistanu se na sporných územích situace ještě zhoršila a v zemi působí skupiny extremistů. Je zde velice omezený přístup ke zdravotní pomoci.

V Íránu v současnosti probíhají protivládní demonstrace s násilnými střety kurdských skupin s bezpečnostními složkami.

Zároveň také již dlouhodobě existuje izraelsko-palestinský konflikt. Bezpečnostní situace například v Jeruzalémě a v pásnu Gazy je obtížně předvídatelná a od roku 2015 dochází mezi Izraelem a Palestinou k velkému množství vážných i násilných konfliktů.

Velmi špatná bezpečnostní situace také panuje v Libanonu, kde je velká koncentrace uprchlíků z jiných zemí. Jižní oblast Libanonu kontrolují jednotky OSN a vstup sem je možný pouze na povolení. Výrazně rizikové jsou pohraniční oblasti se Sýrií i Izraelem.

Saúdská Arábie je velmi konzervativní zemí, ve které například neexistují kina či divadla, a život je zde přísně podřízen islámu. Není veřejně dovoleno propagovat jakékoliv jiné náboženství. Je zde vysoké riziko teroristických útoků. [26]

1.2.4 Evropa

V Evropě neexistují otevřené ozbrojené či válečné konflikty a vyhrocené situace, jako například na Blízkém východě. Mezi největší současné evropské problémy patří právě nekontrolovatelný příliv uprchlíků, a to například v Německu, na maďarských hranicích nebo na některých řeckých ostrovech. V souvislosti se zhoršenou bezpečnostní situací v Evropě platí ve Francii po několika teroristických útocích přísnější bezpečnostní opatření, jehož jednotlivé stupně jsou aktivovány jako reakce na možnou hrozbu teroristického útoku. [27]

V roce 2016 nastal velký zlom v budování Evropské unie kvůli referendu Velké Británie o vystoupení, takzvaný Brexit. Předseda Evropské rady Donald Tusk k této situaci prohlásil, že se může jednat o začátek konce Evropské unie, dokonce i celé západní civilizace. V současnosti tak Evropská unie prožívá jeden z nejtěžších momentů své existence, čelí migrační krizi i krizi samotné instituce Evropské unie.

V Turecku je od roku 2016 vyhlášený výjimečný stav. Evropská unie vedla s Tureckem rozhovory o přístupu do unie, nicméně tyto debaty trvaly již více než desetiletí. Oficiální přihlášku Turecko podalo již v roce 1987, jednání o přistoupení bylo zahájeno v roce 2005.

Mezi podmínkami Evropské unie bylo také to, aby Turecko před získáním členství znormalizovalo své vztahy se sousedními zeměmi, konkrétně s Řeckem, Kyprem a Arménií. Vedly se také debaty o způsobu vedení turecké země, které evropské státy neschvalovaly, například šlo o zavedení trest smrti. [8]

Po pokusu o vojenský převrat v roce 2016 byly snahy o přístupové rozhovory zcela zničeny. Prezident Erdogan vyhlásil výjimečný stav a zahájil proces s údajnými tvůrci puče. Demonstrativně svou sílu a Rada Evropy umístila Turecko na seznam sledovaných zemí. [17]

Evropské státy debatovaly především o kladech a záporech případného přijetí. Pro Evropu by bylo přínosem, že Turecko má druhou největší armádu v NATO, rychle rostoucí ekonomiku a mladou populaci. Geograficky i kulturně by si ale Turecko více rozumělo s blízko-východními a asijskými zeměmi, než s evropskými a evropští obyvatelé jsou více proti přijetí Turecka do EU. Evropská unie je v této otázce ale poměrně rozpačitá, neboť si nechce Turecko znepřátelit, potřebuje jeho součinnost a pomoc, protože Turci mají na svém území obrovské množství migrantů.

V Rusku zůstává bezpečnostní situace v některých částech neklidná, především na ruskoukrajinských hranicích. Na Ukrajině nedávno vypukly mohutné demonstrace, které započaly velkou krizi a občanskou válku. Západní státy neuznaly připojení ukrajinského poloostrova Krym k Rusku. V roce 2014 se situace vyhrotila sestřelením malajsijského letadla nad Ukrajinou. Americké tajné služby označily za viníka proruské povstalec, a to vedlo k sankcím západních států vůči Rusku. [8]

Pokud bych měl shrnout současné mezinárodní vztahy, zjednodušeně řečeno nejsou vůbec dobré, a dotýkají se celého světa. V Africe dlouhodobě přetrvávají existenční problémy jako extrémní chudoba, nedostačující zdravotní péče i válečné konflikty. Na území mnoha afrických států je vysoké riziko teroristických útoků a panují zde nepokoje, dochází k ozbrojeným konfliktům. V Asii představuje v současnosti největší celosvětovou hrozbu KLDR, jejíž veřejná prohlášení vůči USA i dalším zemím, představují skutečné bezpečnostní hrozby a ohrožení míru. Obrovským problémem je také situace v Sýrii, kde přetrvává ozbrojený konflikt a násilnosti. Stejně tak je nestabilní bezpečnostní situace v Iráku, kde působí mnoho extremistických skupin. V Íránu v současnosti probíhají protivládní demonstrace s násilnými střety kurdských skupin s bezpečnostními složkami. V Evropě sice neexistují otevřené ozbrojené či válečné konflikty, ale existuje zde spousta jiných problémů. Mezi ty největší

nekontrolovatelný příliv uprchlíků. Problémem je také nedávné anglické referendum o vystoupení z Evropské unie, které někteří politici označili za možný začátek konce Evropské unie, možná i celé západní civilizace. V Turecku je od roku 2016 po pokusu o vojenský převrat vyhlášený výjimečný stav.

2 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY SOUČASNOSTI

Mnoho autorů uvádí, že bezpečnostní hrozby jsou v současném světě výrazně odlišné od těch, které existovaly v minulosti a ke kterým jsme směřovali svou bezpečnostní politiku. Sice se snižuje riziko klasického válečného boje, ale velké škody dnes mohou napáchat i další nestátní subjekty. Zvyšující bezpečnostní hrozby jsou také dány tím, jak se v důsledku globalizace a technologického pokroku upouští od teritoriality. Dříve byly na všech státních hranicích kontroly, což už dnes neplatí, a hlavně evropské státy tak nemají takovou kontrolu nad lidmi, které vstupují na jejich území. Bohužel se nedá popřít, že mnoho bezpečnostních hrozeb přichází právě v důsledku migračních toků, které vznikly válkami či selháním státních zřízení. Jako největší riziko vidí mnoho autorů skutečnost, že Evropa není jednotná. Ač se Evropská unie snaží formovat jako jeden celek, jednotlivé státy přesto nejsou schopné dohodnout se na společném postupu. Existuje tedy možnost, že Česká republika bude potřebovat ochránit své hranice, a mnoho občanů by zajímalo, jakým způsobem by armáda hranice ochránila. Abychom si mohli na tuto otázku zodpovědět, je potřeba se podívat na společnou bezpečnostní politiku Evropské unie i na zákony, které Armáda uplatňuje v rámci České republiky. Tomuto tématu se tedy bude dále práce věnovat. [14]

2.1 HROZBY PRO ČESKOU REPUBLIKU

Strategický dokument Koncepce výstavby Armády ČR 2025, který podrobněji popíše ve čtvrté kapitole, hovoří o těchto největších hrozbách: teroristické a kybernetické útoky, militantní separatismus, negativní dopady zhroucených států, masivní migrace a nekontrolovatelné šíření pokročilých technologií. Dále uvádí, že předvídatelnost hrozby se snižuje, a i když přímé napadení České republiky je nadále poměrně nepravděpodobné, ozbrojené konflikty se přenášejí i do evropských zemí, a proto nelze zcela vyloučit možnost samostatného vedení obrany i po několik měsíců.

Dále v dokumentu je uvedeno jedenáct konkrétních hrozeb, které identifikuje bezpečnostní strategie ČR:

- Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodněprávních závazků v oblasti bezpečnosti
- Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí

- Terorismus
- Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů
- Kybernetické útoky
- Negativní aspekty mezinárodní migrace
- Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí
- Organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita
- Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury
- Přerušování dodávek strategických surovin nebo energie
- Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události.

Jak vidíme, jednou z největších hrozeb současnosti je dle potvrzení strategických dokumentů ČR také negativní aspekt mezinárodní migrace. Dále se budu podrobněji zabývat dvěma hrozbami, o kterých v současnosti probíhají rozsáhlé debaty, a kterých se občané České republiky bojí. Jedná se o terorismus a případné přijímání uprchlíků v rámci migračních vln. [10]

2.2 MIGRAČNÍ VLNY

Podle OSN bylo v roce 2016 celosvětově nuceně vysídleno nejvíce osob od konce druhé světové války, a to více než 65 milionů lidí. Nejvíce žadatelů o azyl zůstává v Turecku, Pákistánu a Libanonu. V rámci Evropské unie zůstává nejvíce žadatelů v Německu a Švédsku. Lidé, kteří přicházejí do Evropy, tak činí z důvodu válečného konfliktu v jejich zemi, z důvodu pronásledování nebo touze po lepším životě. Jejich příchod ale část české veřejnosti sleduje s obavami. [19]

Organizace spojených národů definuje pojem „uprchlík“ na základě Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951. Označení uprchlík se tedy zjednodušeně řečeno vztahuje na „osoby, které se nachází mimo svou vlast a mají oprávněné obavy před pronásledováním z důvodu rasových, náboženských, národnostních či z důvodu příslušnosti k určitým společenským vrstvám“. [19]

O azyl pak může požádat kdokoliv, kdo se považuje za uprchlíka a žádá mezinárodní ochranu. V současnosti v médiích často slyšíme o ekonomických migrantech. To jsou ti, kteří ze svého domova odcházejí dobrovolně a od nového státu očekávají zlepšení své

životní situace. Podle OSN tvoří ekonomičtí migranti za rok 2016 asi 40% všech příchozích migrantů do Evropy. [19]

Odborná literatura neobsahuje mnoho aktuálních informací o migraci a migračních vlnách, proto dále budu čerpat z oficiálních webových zdrojů, především Ministerstva vnitra, Evropské komise a statistického úřadu Evropské unie Eurostat.

Migraci ovlivňují hospodářské, politické i sociální faktory, ať už v zemi původu migranta či v zemi, kam směřuje. Relativní hospodářská prosperita byla i v minulosti pro přistěhovalce velkým lákadlem. Z některých evropských zemí zazněl názor, že mezinárodní migraci je možné využít k nedostatům na trhu práce a ke zmírnění dopadů projevu stárnutí populace. Migrace však není schopná sama o sobě danou situaci vyřešit. Během roku 2015, který bývá označován jako počátek migrační krize, se do některého z evropských států přistěhovalo 4,7 milionů lidí, ale v tomto počtu jsou i jedinci, kteří se stěhovali mezi dvěma evropskými státy. Odhaduje se tedy, že z daného počtu bylo 2,4 milionů státních příslušníků třetích zemí a 1,4 milionu lidí se státním občanstvím státu, který nepatří do Evropské unie. V roce 2015 přišlo nejvíce přistěhovalců do Německa, konkrétně více než 1,5 milionu, poté do Velké Británie, Francie a dále Španělska a Itálie. Na začátku roku 2016 žilo v některém ze států Evropské unie více než 35 milionů osob narozených mimo Evropskou unii. [20]

V roce 2015 reagovala na současnou takzvanou migrační krizi Evropská unie představením svého plánu, který mimo jiné obsahoval požadavek sjednocení azylové politiky EU, efektivní posílení návratové politiky, zlepšení ochrany vnějších hranic EU, vznik systému záchytných míst na hranicích, či navýšení humanitární pomoci. Součástí rozpočtu EU jsou také prostředky na migrační politiku. Pro období 2015-2016 byla částka postupně navýšena na 10 miliard eur. Zajímavá je také skutečnost, že v roce 2004 byla založena evropská agentura pro ochranu hranic s názvem FRONTEX, jejímž cílem je především boj proti ilegální migraci nebo infiltraci teroristů.

Co se týká migračních tras, od roku 2006 migranti nejčastěji přicházeli od afrických břehů, často přes Kanárské ostrovy. Dále byla velmi často využívána trasa přes Itálii. V současnosti je velmi využívána trasa před Turecko a Řecko, od roku 2013 také takzvaná balkánská cesta přes Srbsko a Maďarsko. [21]

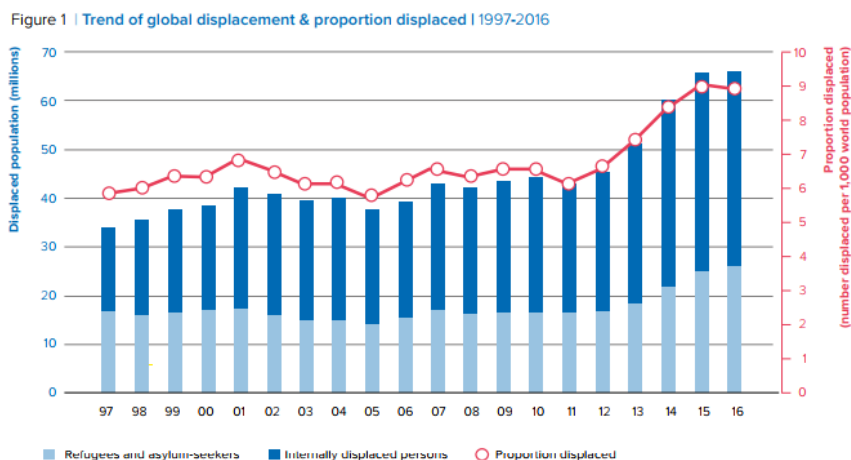
Když se zaměřím konkrétně na českou migrační politiku, tak již v roce 2003 přijala česká vláda dokument zvaný Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců. Tento dokument

představuje směr české migrační politiky a jako prioritu určuje podporu řízené legální migrace a minimalizaci nelegální migrace. V současnosti je nelegální migrace velkým fenoménem, který ale může ohrozit bezpečnostní situaci v zemi. [23]

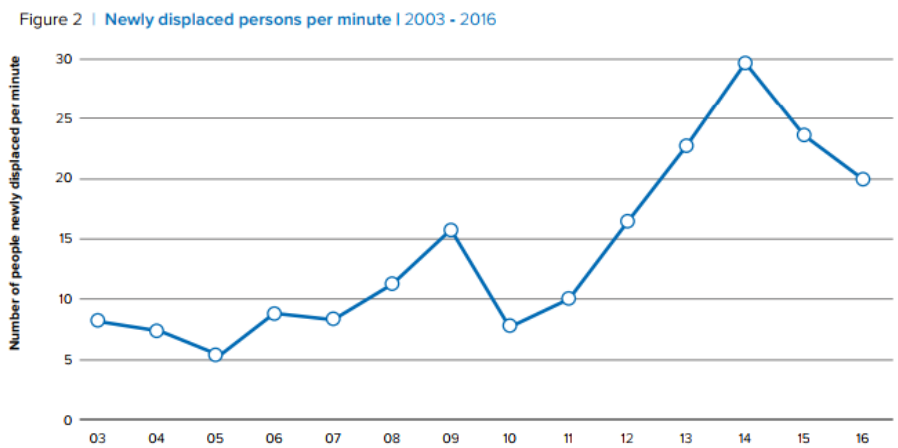
2.2.1 Grafy

Pro názornost přikládám grafy, týkající se počtu uprchlíků a žadatelů o azyl. Prvních 9 grafů je uveřejněno na oficiálních webových stránkách Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Jedná se o grafy v rámci celého světa. Následující grafy v této práci zveřejnil portál Člověk v tísní, a jedná se o azylanty, žádající o azyl v Evropské unii.

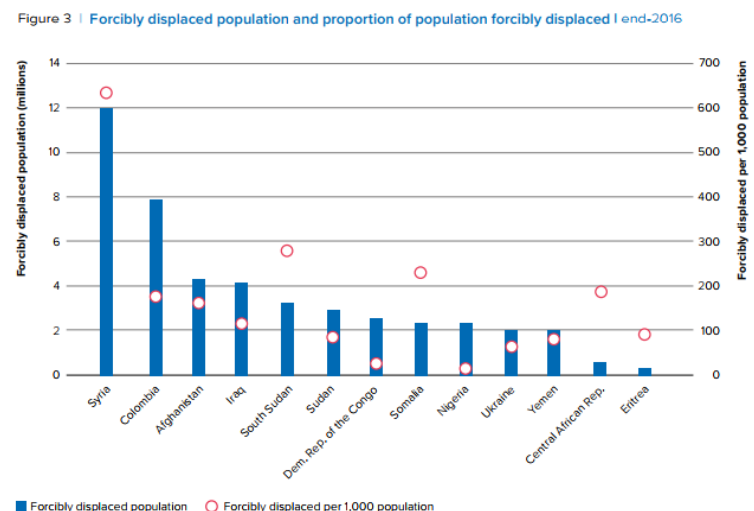
Graf č. 1 ukazuje trend globálního přemísťování a přesídlování v letech 1997-2016. Světle modrá barva představuje počet uprchlíků a žadatelů o azyl, tmavě modrá barva pak vnitřně vysídlené osoby. Červená linie ukazuje poměr vysídlených osob (počet vysídlených osob na 1000 osob v populaci). [23]

Graf č. 2 ukazuje počet nově vysídlených obyvatel během každé minuty, a to v letech 2003-2016. [23]

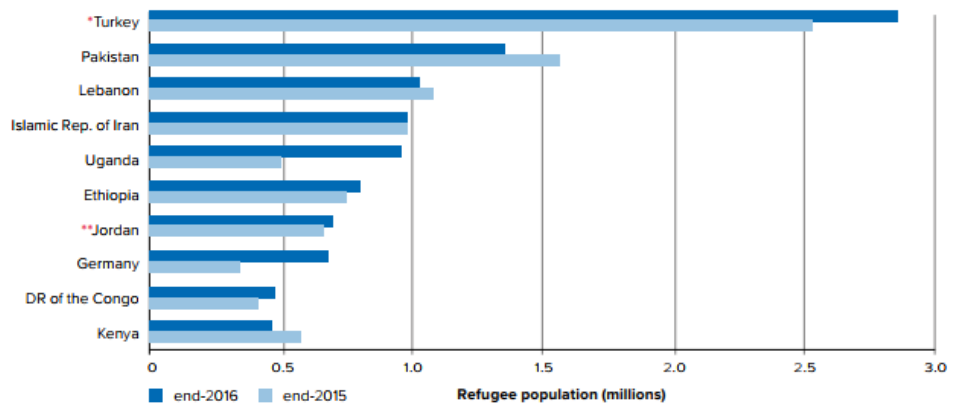

Graf č. 3 se týká násilně vysídlených obyvatel. Modré grafy představují násilně vysídlenou populaci a červené značení ukazuje podíl takto násilně vysídlených obyvatel na 1000 obyvatel v populaci. Jedná se o konec roku 2016. Je patrné, že absolutně nejvíce násilně vysídlených obyvatel bylo ze Sýrie, na druhém místě Kolumbie a třetí Afghánistán. [23]

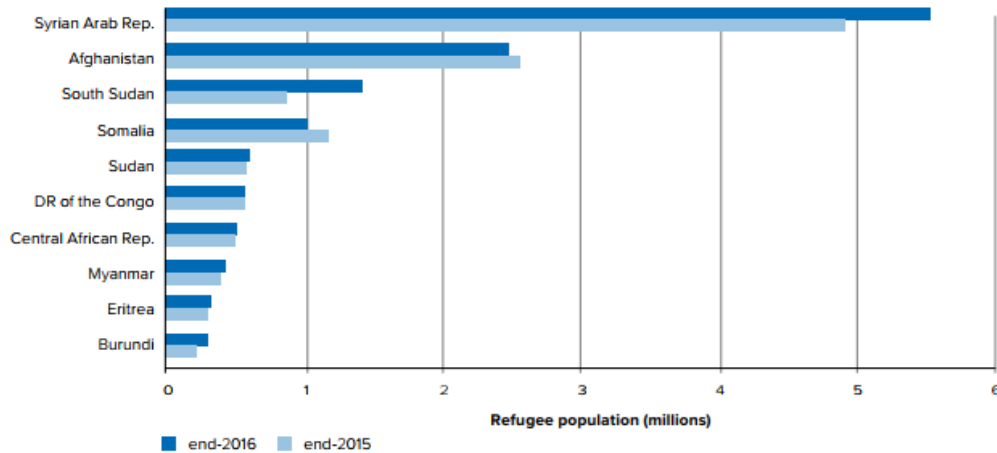
Graf č. 4 ukazuje země, kde se nachází největší počet uprchlíků. Pro srovnání představují tmavě modré grafy konec roku 2016 a světle modré konec předchozího roku 2015. Uvedené počty jsou v milionech. [23]

Figure 4 | Major refugee-hosting countries

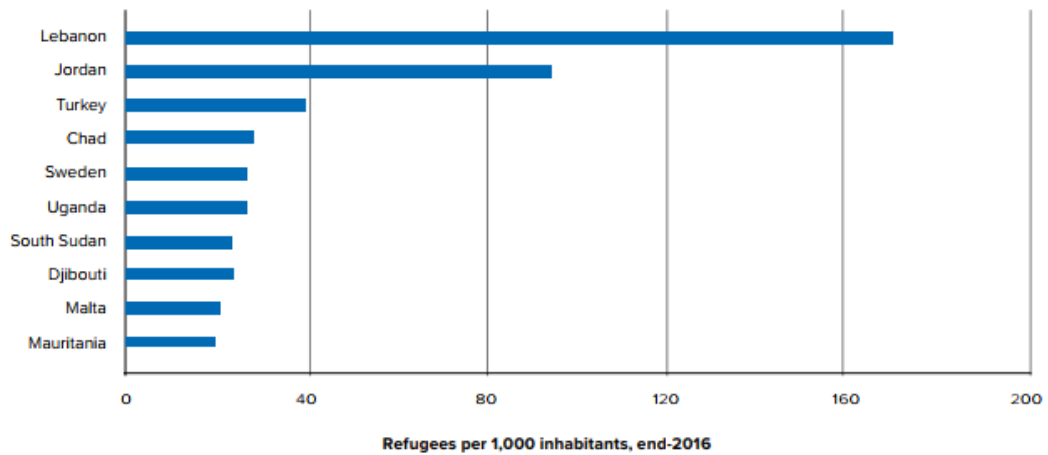
Graf č. 5 je potom ukázkou zemí, odkud pochází nejvíce uprchlíků. Jedná se opět o porovnání konce roku 2016 (tmavě modrá barva) a 2015 (světle modrá barva). Zemí, odkud pochází nejvíce uprchlíků, je Sýrie, následovaná Afghánistánem a severní částí Súdánu. [23]

Figure 5 | Major source countries of refugees

Graf č. 6 ukazuje země s největším počtem uprchlíků na 1000 původních obyvatel, a to ke konci roku 2016. V grafu jsou pouze země s více než 100 000 obyvateli. Největší počet uprchlíků na počet původních obyvatel připadá na Libanon, následovaný Jordánskem a Tureckem. Na 5. místě na celém světě je Švédsko. [23]

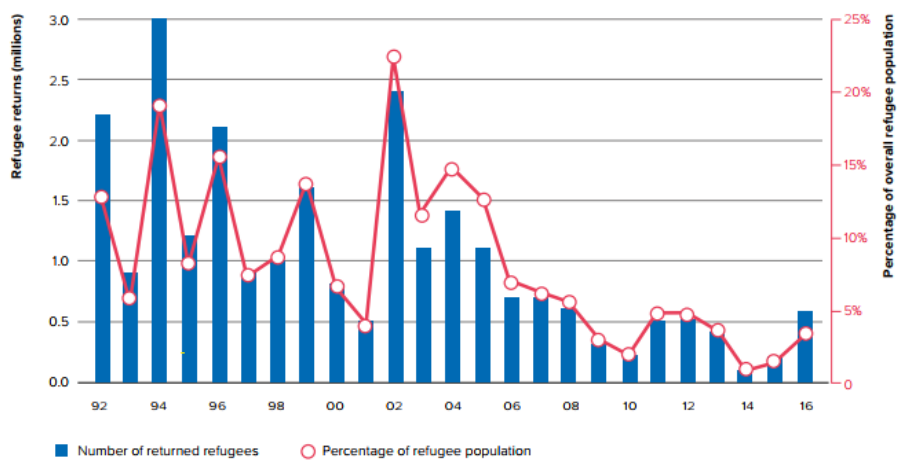
Figure 6 | Number of refugees per 1,000 inhabitants | end-2016*

* Only countries with national populations over 100,000 were considered.

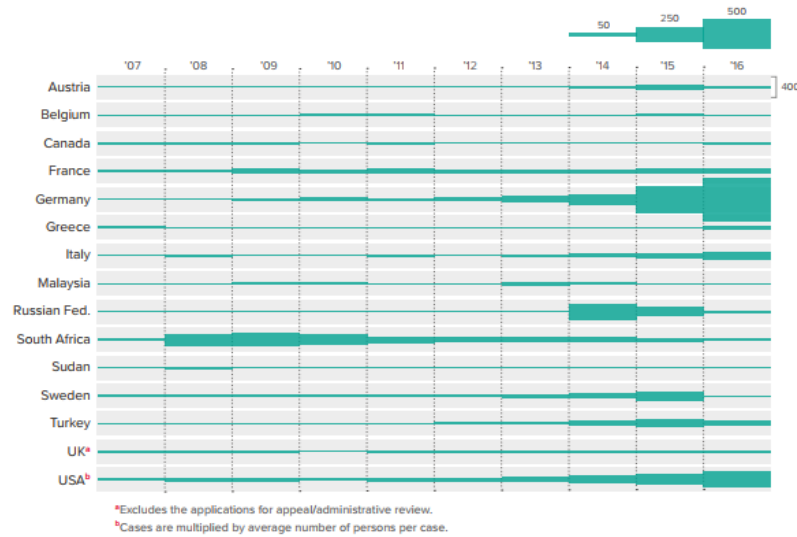
Graf č. 7 zobrazuje počet uprchlíků, kteří se vrátili zpět do svého domova. Modré grafy představují počet vracejících se uprchlíků v milionech, červený graf potom procentuální vyjádření vracejících se uprchlíků z jejich celkového počtu. Jedná se o roky 1992-2016. [23]

Figure 10 | Refugee returns (in millions) and as a percentage of the overall refugee population | 1992-2016

Graf č. 8 znázorňuje hlavní země, do kterých cestují noví žadatelé o azyl. Jde o porovnání jednotlivých let 2007-2016. Jak můžeme vidět, postupně narůstá žadatelů o azyl například ve Francii, Itálii nebo USA, ale nejmarkantnější nárůst zaznamenává Německo. [23]

Figure 17 | Main countries of asylum for new asylum-seekers | 2007-2016, (in thousands)

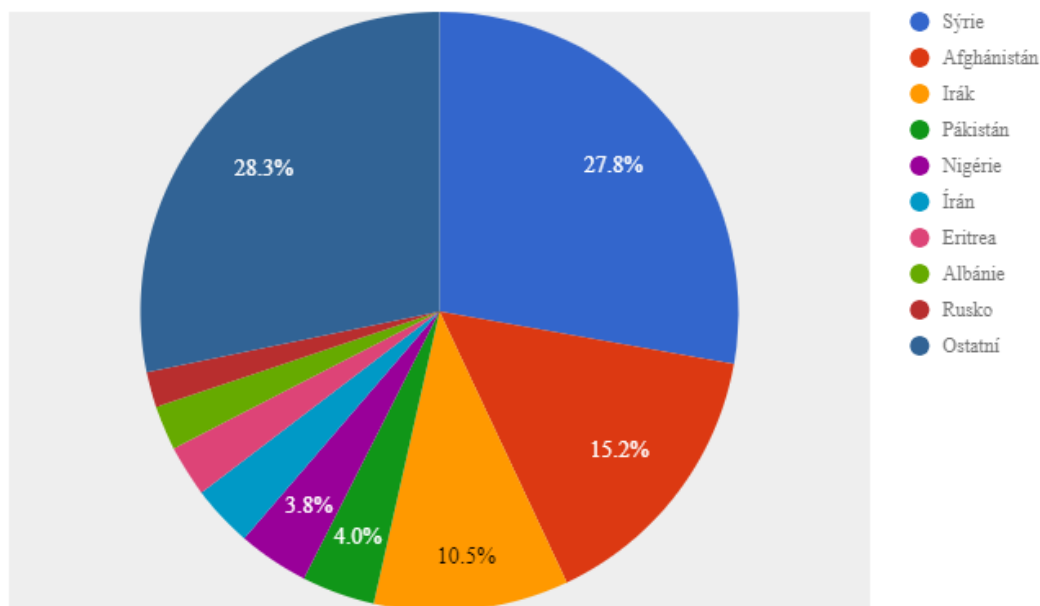
Graf č. 9 ukazuje hlavní země původu žadatelů o azyl. Největší nárůst je zřejmý u Afghánistánu, Iráku, Sýrie a Ukrajiny. [23]

Figure 18 | Main countries of origin for new asylum-seekers | 2007-2016, (in thousands)

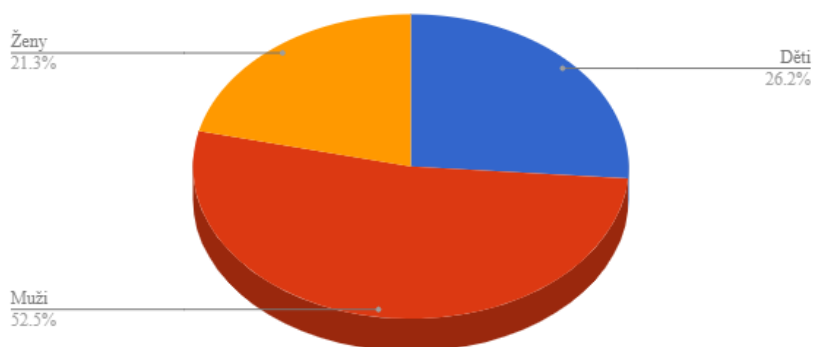
Následující grafy se už týkají uprchlíků pouze v rámci Evropy a byly zveřejněny na portálu humanitární organizace Člověk v tísni.

Graf č. 10 je založený na výsledcích statistického úřadu Evropské unie Eurostat. Graf ukazuje, odkud jsou lidé žádající v Evropské unii o azyl. V naprosté většině přišlo nejvíce žadatelů o azyl ze Sýrie, dále potom z Afghánistánu, Iráku, Pákistánu a Nigérie. Z hlediska meziročního srovnání přibýlo nejvíce žadatelů o azyl z Nigérie, kdy v roce 2015 jich bylo 30 000 a v roce 2016 více než 46 000 nových žadatelů. [24]

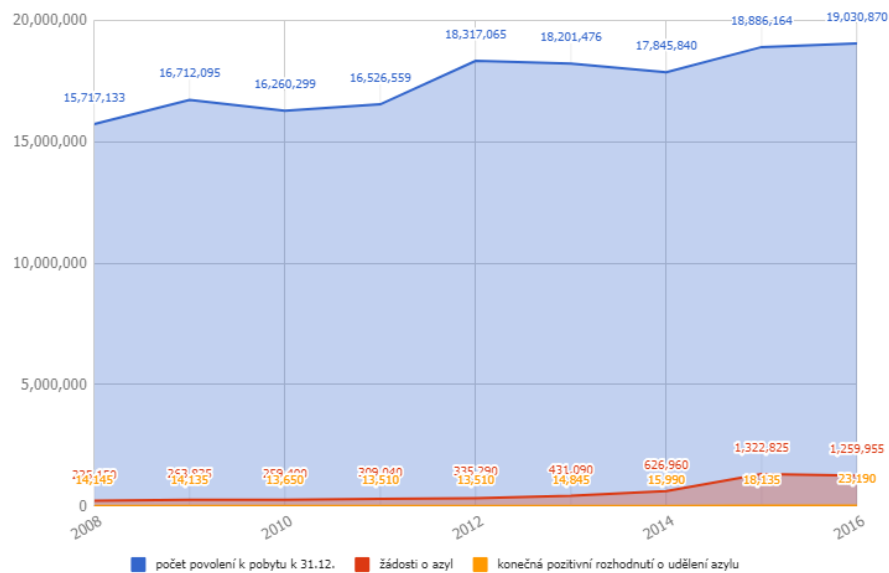
Graf č. 11 dělí žadatele o azyl v Evropské unii podle pohlaví. Graf rozlišuje muže, ženy a děti, přičemž jako děti jsou chápáni jedinci ve věku do 13 let včetně. K výpočtu použil Eurostat 7 zemí s největším počtem přicházejících migrantů, konkrétně Sýrii, Afghánistán, Pákistán, Nigérii, Irán a Eritreu. Naprostá většina příchozích jsou muži (52,5%), potom děti (26,2%), a nejméně žen (21,3%). [24]

Procentuální přehled uprchlíků podle pohlaví za rok 2016

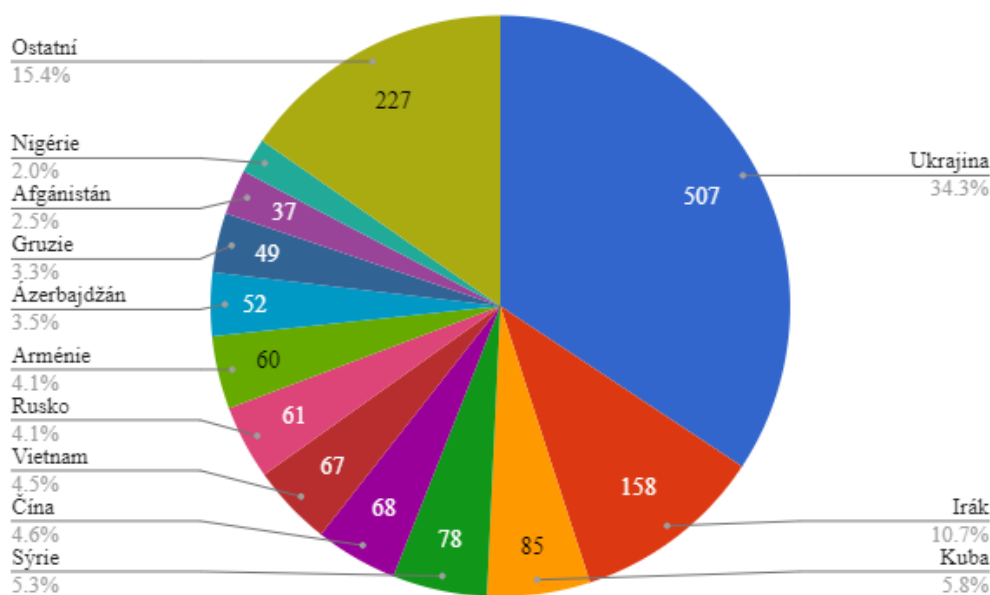

Graf č. 12 znázorňuje, jak se vyvíjel počet žádostí o azyl v Evropské unii, a to od roku 2008. Graf ukazuje počet povolení k pobytu (modrá barva), počet žádostí o azyl (červená barva) a počet rozhodnutí o udělení azylu (žlutá barva). Zatímco počet žádostí o udělení azylu značně stoupá (v roce 2008 bylo podáno přes 225 000 žádostí, v roce 2016 téměř 1 300 000 žádostí),

počet rozhodnutí o udělení azylu stoupá jen pozvolna (v roce 2008 získalo azyl přes 14 000 žadatelů, v roce 2016 získalo azyl přes 23 000 žadatelů). Zatímco v roce 2008 byl azyl udělen zhruba každému patnáctému žadateli, v roce 2016 bylo vyhověno každému padesátému čtvrtému žadateli. [24]

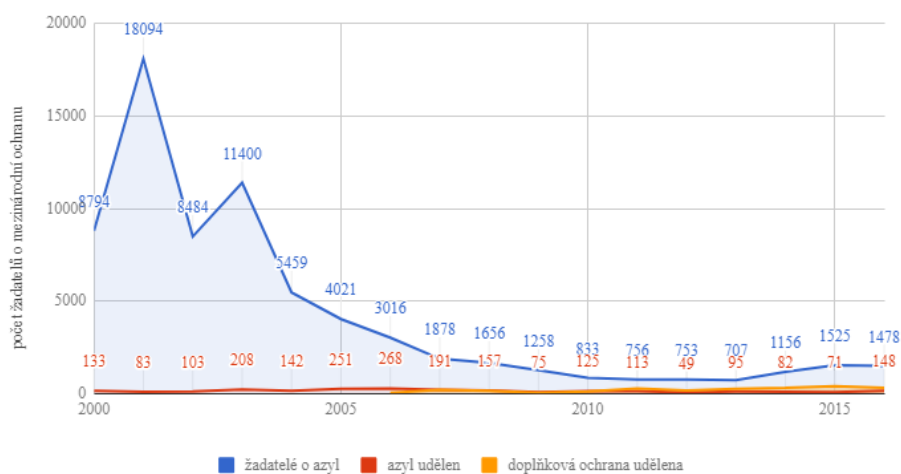

Graf č. 13 ukazuje, kolik žadatelů o mezinárodní azyl míří do České republiky. Zatímco v rámci celé Evropské unie je nejvíce žadatelů ze Sýrie, Afghánistánu a Iráku, počty přicházejících Ukrajinců dokonce klesají. Do České republiky naopak přichází nejvíce Ukrajinců, dále například Iráčanů a Kubánců. [24]

Graf č. 14 ukazuje, že v současnosti nezaznamenává Česká republika největší počet žadatelů o mezinárodní ochranu. Od roku 2000 naopak žadatelů spíše ubývá. Tento graf, který uveřejnilo Ministerstvo vnitra ČR, tedy uvádí počet podaných (modrá barva) a udělených (červená barva) žádosti o mezinárodní ochranu v České republice v letech 2000-2016. Zatímco v roce 2001 žádalo o azyl více než 18 000 lidí, například v roce 2010 jich bylo přes 800 a v roce 2016 necelých 15 000 žadatelů. [24]

Podané a udělené žádosti o mezinárodní ochranu v ČR 2000-2016

Závěrem lze tedy shrnout, že mezi země s největším počtem uprchlíků patří na prvním místě Turecko, následované Pákistánem a Libanonem, nicméně mezi 10 zemí na celém světě s největším počtem uprchlíků patří také země evropská, a to Německo. Mezi 10 zemí s největším počtem uprchlíků na původní obyvatele patří Libanon, Jordánsko a Turecko, nicméně z evropských zemí také Švédsko a Malta.

V rámci celého světa pochází v současnosti největší počet uprchlíků ze Sýrie, Afghánistánu a severního Súdánu. Uprchlíci, kteří míří do Evropské unie, jsou převážně ze Sýrie, dále potom z Afghánistánu a Iráku. Zatímco v rámci unie počty přicházejících Ukrajinců dokonce klesají, do České republiky naopak přichází Ukrajinců nejvíce (34,3%) ze všech žadatelů.

Procento uprchlíků, kteří se vrátili zpět do svého domova, činil od roku 1992 do 2016 po jednotlivých letech od 1% do maximálně 23% vracejících se jedinců.

Nárůst žadatelů o azyl zaznamenává celosvětově například Francie, Itálie a USA, ale nejmarkantnější nárůst ze všech států světa zaznamenává Německo, a to v posledních třech letech.

Počet žádostí o udělení azylu v Evropské unii značně stoupá. V roce 2008 bylo podáno přes 225 000 žádostí, v roce 2016 už téměř 1 300 000 žádostí. Zatímco v roce 2008 byl v Evropské unii udělen azyl zhruba každému patnáctému žadateli, v roce 2016 bylo vyhověno každému padesátému čtvrtému žadateli. [19]

2.3 TERORISMUS

Jedna z nejvážnějších celosvětových bezpečnostních hrozeb současnosti je terorismus, někdy označovaný jako globální terorismus, za jehož počátek je považován teroristický útok v USA dne 11.9.2001. Od tohoto data se mluví o nové etapě terorismu, proti kterému bojuje téměř celý svět. Globální terorismus byl zpočátku představován skupinou Al-Káida, která si pro svoji činnost vybrala Afghánistán, a ten se tak stal celosvětovým problémem. Rada bezpečnosti OSN pak obvinila tálibánský režim za to, že nedostatečně bojoval proti terorismu, a tím započala válka proti Afghánistánu. [4]

Terorismus představuje závažný celosvětový problém, který se určitě nepodaří v dohledné době potlačit, nicméně je naprosto nezbytné s ním bojovat. Agresivita a brutalita terorismu

v posledních letech velice stoupá. Globálnost tohoto nebezpečí potvrzuje také fakt, že podstatná část světa byla zasažena nebo je ohrožena terorismem politického nebo náboženského charakteru. Velkou pozornost zaměřuje na boj proti terorismu také mnoho mezinárodních organizací, mezi nimi také Organizace spojených národů, Evropská unie a další. V roce 2001 Česká republika přijala jeden z vnitřních dokumentů, a to NAP, Národní akční plán boje proti terorismu. [9]

V současnosti se vedly debaty o tom, zda zakotvit v českém zákoně právo českých občanů držet zbraň a možnost zastřelit teroristu. Poslanci podali návrh na změnu zákona, jako reakci na směrnici Evropské unie, která zpřísnila podmínky držení zbraní. Změna Ústavy byla na konci roku 2017 projednávána, ale Senát tuto změnu neschválil. [18]

3 ZAHRANIČNÍ POLITIKA A EVROPSKÁ UNIE

Vývoj v Evropské unii a jejích jednotlivých státech zásadně ovlivňuje i Českou republiku. Začlenění do stabilních evropských struktur je pro Českou republiku jednou z priorit zahraniční politiky. Geografická poloha České republiky ji vystavuje vyššímu nebezpečí pohybu osob, zboží a migrace, ať už je to migrace obyvatel jiných států, neregulovaný pohyb pracovní síly ze zemí třetího světa, či nekontrolovaný příliv zboží asijského či jiného původu. Česká republika chápe nutnost ochrany rozšiřujícího se jednotného evropského trhu proti různým nestabilizujícím jevům. Důležité je ale skloubení českých zákonů a ochrany našich hranic v souladu s migrační či azylovou politikou Evropské unie. [14]

3.1 VSTUP DO SCHENGENU A OTEVÍRÁNÍ HRANIC

V rámci působení ve všech mezinárodních institucích platí, že členstvím každá země něco získá, a zároveň musí něco obětovat. Platí to i při vstupu do Schengenu. V roce 2007 schválila Rada ministrů vnitřních věcí vstup devíti nových členských států do schengenského prostoru, konkrétně se jednalo o Českou republiku, Polsko, Maďarsko, Slovensko a Slovinsko, Maltu a pobaltské země. V Čechách byla jako první zrušená hranice ve Starém Hrozenkově.

S otevíráním hranic a se vznikající svobodou pohybu osob bylo ale také nutné mluvit o odpovědnosti a možných bezpečnostních hrozbách. Důležitou součástí otevírání se vůči členským státům ale byla také nutnost o to důslednější ochrany vnější hranice Evropské unie a spolupráce členských zemí.

První změna, kterou občan evropského státu zaregistroval, byla cestování přes hranice rychle a bez kontrol. Obyvatelé České republiky byli nadšeni otevřením hranic a především možností jednoduššího a rychlejšího cestování v rámci dovolených, nebo také rozšiřující se možnosti zaměstnání i v jiných evropských státech. To ale nebyla jediná velká změna, neboť pokud nebyla potřebná fyzická kontrola hranic, musela být provedena velká reorganizace cizinecké a pohraniční policie. Od roku 2008 už tedy existovala pouze služba cizinecké policie. Naopak Česká republika získala výjimečný informační systém, který obsahoval seznam hledaných osob nebo osob, které měly být zatčeny. Tento systém již přinesl mnoho výsledků. Důležitá je také skutečnost, že Česká republika jako jedna z mála členských zemí nemá vnější hranici s nečlenskou zemí Evropské unie. Díky tomu sice nemusíme zajišťovat

ostrahu vnější hranice, nicméně o to vyšší jsou požadavky na kontrolu volného pohybu osob do našeho vnitrozemí.

Výhody vstupu do schengenského prostoru jsou tedy zřejmé. Jde především o zjednodušení cestování a formální potvrzení naší rovnoprávnosti. Vstup do schengenu je jednou z nejvyšší míry vyjádření důvěry v evropském právu. Členské státy si navzájem důvěřují a zaručují ochranu práv, svobod a bezpečnosti na svém území. Nevýhodou je ale především změna fyzické ochrany státní hranice, a tím také nižší možnost kontroly příchozích osob. [7]

3.2 PŮSOBENÍ EVROPSKÉ UNIE NA ČESKOU REPUBLIKU

Česká republika je jako člen Evropské unie charakteristická víceúrovňovým systémem vládnutí. Občané České republiky se musejí řídit jak českými, tak i mezinárodními zákony. Po specifické historii bylo v roce 1989 po změně režimu nezbytné transformovat bezpečnostní složky, a změny v armádě byly nutné také při vstupu do NATO a EU. Evropská unie je specifickým subjektem mezinárodních vztahů, zabývá se sice bezpečnostní politikou, ale sama nemá k dispozici žádné vlastní vojenské jednotky. Problémem v bezpečnostních otázkách je také to, že členské státy nemají přesně stanovené, co bude v kompetencích EU jako celku, a co bude v kompetencích jednotlivých států. Jak důležité jsou hranice mezi členskými státy? Je možné uvažovat pouze o hranicích kolem EU? Z logiky politiky EU vyplývá, že by chtěla hranice jednotlivých členských států zcela smazat. Vzhledem k bezpečnostním hrozbám, na které mají jednotlivé státy různé názory, to ale v současnosti není ani žádoucí.

Do vojenské oblasti investuje Česká republika sama, nicméně evropská unie má možnost koordinace těchto investic prostřednictvím Evropské obranné agentury, která mimo jiné i vydává vlastní závěry, analýzy a doporučení. Evropská spolupráce probíhá také v rámci výcviku, k tomu byla zřízena Evropská bezpečnostní a obranná škola. Ovšem největší ovlivnění Evropskou unií je zřejmé při společných evropských operacích, a jedná se tak o používání národních sil, kterému se členské jednotky musejí přizpůsobit dle evropských pravidel. Členství v EU i NATO určuje České republice mnoho závazků, například rozšiřuje seznam možných hrozeb. Určitými útoky by se totiž Česká republika nemusela zabývat, ale jako člen mezinárodní organizace je k pomoci svého spolučlena zavázána. [14]

4 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Jedním z nejdůležitějších úkolů státu je chránit vlastní občany pomocí vojenských opatření, především výstavbou a udržováním armády, a tvorbou kolektivních bezpečnostních systémů či vzájemnými akty důvěry jako například uznání hranic. [13]

Armáda tak představuje jeden z nejdůležitějších nástrojů k zachování samostatnosti státu. [14]

O bezpečnost obyvatel se vedle politických aktérů starají také bezpečnostní systémy, a to jak vojáci, tak také policisté, profesionální a dobrovolní hasiči, zdravotničtí záchranáři, a další. Bezpečnostní systém České republiky je především soustředěný na plnění úkolů na vlastním území, ale ozbrojené síly a bezpečnostní sbory prosazovaly také národní zájmy v zahraničí, a to například na společných operacích v rámci OSN (Organizace spojených národů), NATO (Severoatlantické aliance), EU (Evropské unie) nebo OBSE (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě). [1]

V roce 1918 vznikla Československá republika, která ihned započala se zajišťováním státní suverenity. Dá se říci, že Československo mělo své vlastní vojsko ještě dříve, než oficiálně opravdu vzniklo. [15]

4.1 HISTORIE ARMÁDY

V roce 1993 napsal tehdejší český prezident Václav Havel list Armádě České republiky. Píše, že Armáda České republiky vstupuje do druhého roku své existence, a situace ve světě trvale ukazuje, že armády stále musí být budovány, neboť stále ve světě existují válečné krutosti. V tomto roce 1993 za sebou Armáda České republiky měla významné změny, novou strategii obrany i mezinárodní smluvní závazky. V současném světě je zřejmé, že armády jsou stále naprosto nezbytné pro bezpečnost obyvatelstva, neboť i když existuje spousta organizací prosazující světový mír, ten je ještě v nedohlednu.

Sama Armáda České republiky vydala ke svému výročí 20 let publikaci, kde rozděluje několik svých vývojových etap. Od roku 1989 do roku 2012 se tedy jednalo o tyto etapy:

- Etapa demokratizace představuje období od listopadu 1989 do prosince 1992, kdy byl stát rozdělen.

- Etapa integrace zahrnovala přípravu a přistoupení k Severoatlantické smlouvě do března 1999.
- Etapa reformem byla spojena s profesionální armádou a počátečních operačních schopností až do roku 2006.
- Etapa transformace vedla k vytvoření moderní armády, mimo jiné na základě Vojenské strategie ČR z roku 2008 nebo Bezpečnostní strategie ČR z roku 2011, a celý proces je rozplánovaný až do letošního roku 2018. [1]

Jak uvedu níže, strukturu armády tvoří Generální štáb. Generální štáb oficiálně vznikl 15. 10. 1919 jako Hlavní štáb československé branné moci. Předpoklady pro zrod jednotné armády vznikaly již od roku 1918 v atmosféře vypjatých vnitřních i vnějších vztahů po první světové válce. Rozpad Rakouska-Uherska také k ustálení vztahů nepomáhal. Dne 4. 6. 1919 jmenoval prezident Tomáš Garrigue Masaryk generála Pellého nejvyšším vojenským velitelem naší armády. Sám Tomáš Garrigue Masaryk působil jako vrchní velitel branné moci a stále vyzdvihoval myšlenku, že národní věci se vždy vybojují a udržují díky spolupráci zbraní a idejí. Od roku 2004 je Generální štáb Armády České republiky součástí Ministerstva obrany ČR. [15]

4.2 STRUKTURA ARMÁDY

Ve velení Armády ČR jsou k lednu 2018 Náčelník Generálního štábu Armády České republiky (Armádní generál Ing. Josef Bečvář), První zástupce náčelníka Generálního štábu (Generálporučík Ing. Jiří Baloun, Ph.D., MSc.), Zástupce náčelníka Generálního štábu – náčelník štábu (Generálporučík Ing. Aleš Opata), Zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitel Společného operačního centra MO (Generálmajor Ing. Jiří Verner) a Zástupce náčelníka Generálního štábu – inspektor AČR (Generálmajor Ing. Jaroslav Kocián).

Strukturu Armády ČR představuje generální štáb, do kterého patří výše uvedené velení (náčelník a jeho zástupci), a dále Speciální štáb, Osobní štáb, Kancléř Generálního štábu, Ředitelství speciálních sil, Sekce rozvoje a plánování schopností, Sekce podpory, Odbor vojenského průzkumu a elektronického boje, Agentura personalistiky AČR, Finanční správa AČR, Velitelství vzdušných sil, Velitelství pozemních sil, Velitelství výcviku – Vojenská akademie.

Pro lepší názornost uvedu strukturu graficky, včetně příslušných pracovišť a aktivit, i s bližším vysvětlením jednotlivých aktivit:

- Náčelník Generálního štábu
- První zástupce náčelníka Generálního štábu
 - Posádkové velitelství Praha – orgán pro zabezpečení chodu posádkové služby hlavního města Prahy
 - Ředitelství zahraničních aktivit – výkonný koordinační a odborný orgán s celoresortní působností pro zahraniční záležitosti
 - Zahraniční pracoviště – Mons a Brusel (Belgie), Norfolk (USA)
 - Centrum ochrany proti ZHN (zbraně hromadného ničení)
 - Mnohonárodní centrum pro koordinaci logistiky
- Zástupce náčelníka Generálního štábu – náčelník štábu
- Zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitel Společného operačního centra MO
 - SOC MO – společné operační centrum, plánování a nasazení sil a prostředků v zahraničních operacích a misích, koordinace činnosti při nasazení Armády ČR k řešení krizových situací
- Zástupce náčelníka Generálního štábu – inspektor AČR
 - Inspektorát NGŠ, realizace vnitřní kontroly
- Speciální štáb
 - Vrchní praporčík AČR
 - Hlavní kaplan
- Osobní štáb – hlavní vojenský asistent a pobočníci náčelníka Generálního štábu
- Kancelář Generálního štábu
- Ředitelství speciálních sil – speciální síly jsou schopny provádět speciální průzkum, ofenzivní činnost, podporu a vliv ve všech geografických a klimatických podmínkách
- Sekce rozvoje a plánování schopností
 - KVV – Krajská vojenská velitelství, vojenský správní úřad
 - Újezdní úřady vojenských újezdů
- Sekce podpory
 - Agentura logistiky

- Agentura KIS – komunikační a informační systémy
- Agentura vojenského zdravotnictví
- Odbor vojskového průzkumu a elektronického boje
- Agentura personalistiky AČR
- Finanční správa AČR
- Velitelství vzdušných sil
- Velitelství pozemních sil
- Velitelství výcviku – Vojenská akademie [16]

Český strategický dokument Koncepce výstavby Armády ČR 2025, který podrobněji popíše v další podkapitole, uvádí síly Armády ČR. Jedná se o pozemní, vzdušné a speciální síly, síly zpravodajského zabezpečení, podřízené útvary a zařízení a aktivní zálohu.

A. Pozemní síly budou tvořeny takto:

- *Mechanizované vojsko* bude udržovat schopnost nasazovat uskupení, svazky tohoto vojska budou rychle nasaditelné a přepravitelné s odpovídající palebnou silou. Budou mít vyšší schopnost manévru v terénu. V letech 2020-2025 bude rozhodnuto o modernizaci tanků. K rozvoji schopností mechanizovaných jednotek bude postupně také využíváno automatizovaných a dálkově ovládaných robotických systémů.
- *Dělostřelectvo* dosáhne schopnosti přímé palebné podpory vojsk na vzdálenost dostřelu 40 km a budou zavedeny moderní samohybné minomety. Po roce 2020 bude rozhodnuto o pořízení raketometů.
- *Ženíjní vojsko* bude vytvářet vhodné podmínky k zajištění mobility svých jednotek, omezení mobility protivníka a k přežití vlastních manévrových jednotek. Toto vojsko bude schopno likvidovat následky různých pohrom.
- *Chemické vojsko* bude rozvíjet své specifické schopnosti, monitorovat a vyhodnocovat radiační a chemickou situaci. Soustředí se na schopnosti obrany proti zbraním hromadného ničení.
- *Nasaditelná logistika* bude plnit úkoly Ministerstva obrany především v operacích mimo ČR. Disponuje schopnostmi pro přepravu, skladování a manipulaci rezerv a munice. Bude dobudován další zásobovací prapor a tato část vojska bude přezbrojena na nové typy techniky se zvýšenou balistickou ochranou.

B. Vzdušné síly budou tvořeny těmito silami:

- *Taktické letectvo* zajistí obranu vzdušného prostoru ČR i protiraketovou obranu NATO. Nadzvukové taktické letectvo bude moci provádět údery na pozemní cíle přesně naváděnou municí, a to za všech povětrnostních podmínek, ve dne i v noci. Bude rozvinuta schopnost oboustranné utajované a datové komunikace.
 - *Vrtulníkové letectvo* bude moci provádět přímou leteckou podporu ve prospěch úkolových uskupení pozemních sil. Dojde k navýšení bojových schopností vrtulníkového letectva.
 - *Dopravní letectvo* udrží schopnost přepravy osob a materiálu pouze na krátké a střední vzdálenosti.
 - *Pozemní protivzdušná obrana* nadále udrží schopnost podílet se na obraně vzdušného prostoru ČR a získá schopnost působit proti raketové, dělostřelecké a minometné palbě. Budou rozvíjeny schopnosti protivzdušné obrany krátkého a středního dosahu. Postupně budou nahrazeny zastaralé protiletadlové raketové systémy. Ve spolupráci s NATO bude rozvíjena schopnost ničení vzdušných cílů nad 100 km a protiraketová obrana.
 - *Radiotechnické vojsko* nadále zabezpečí nepřerušené radiolokační pokrytí vzdušného prostoru ve výškách 3 až 30 kilometrů. Bude rozvinuta schopnost oboustranné utajované a datové komunikace pomocí protokolů.
 - *Služba řízení letového provozu a letecká radionavigační služba* nadále udrží schopnost poskytovat letové provozní služby.
- C. Speciální síly budou působit nezávisle napříč celým operačním spektrem, budou vést speciální operace včetně podpory strategického rozhodování, nenápadných či utajených operací.
- D. Zpravodajské zabezpečení bude zahrnovat průzkum, elektronický boj a geografické a hydrometeorologické zabezpečení. Budou rozšířeny schopnosti bezpilotních průzkumných prostředků, budou rozvíjeny schopnosti v oblasti pasivních sledovacích systémů elektronického boje.
- E. K podřízeným útvarům a zařízením patří podpora rozhodovacích činností náčelníka Generálního štábu Armády, výkon státní správy prostřednictvím krajských vojenských velitelství, dále stacionární logistika a vojenské zdravotnictví. Patří sem také spojovací vojsko, které zabezpečuje komunikační a informační podporu všech úrovní systémů velení a řízení, a také Velitelství výcviku – Vojenská akademie.

- F. Aktivní záloha bude pro Armádu čím dál důležitější. V době míru bude v podstatě jediným zdrojem doplnění připraveným personálem. [10]

4.3 ZÁKONY A STRATEGICKÉ DOKUMENTY

V této kapitole rozeberu vybrané strategické dokumenty, které se týkají Armády ČR a jejího případného nasazení při obraně státních hranic. Vzhledem k úpravě zákonů po vstupu do Evropské unie a Schengenského prostoru není v zákonech a strategických dokumentech mnoho ustanovení, která by se týkala nasazení armády při ochraně státních hranic. Tato možnost se ale nevylučuje, nicméně je upřednostněn společný postup v rámci EU a NATO. Dlouhodobý výhled pro obranu 2030 však uvádí, že ozbrojené síly ČR budou rozvíjet své vojenské schopnosti, aby byly schopné rychlé orientace mezi jednotlivými typy operací. Také budou v nezbytném rozsahu zachovány schopnosti pro podporu řešení krizových situací. Armáda bude připravená ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k posílení Policie ČR, a také k zajišťování ochrany státní hranice, k čemuž mohou být povolány i jednotky aktivní zálohy. [22]

4.3.1 Zákon o ozbrojených silách České republiky

Zákon č. 219/1999 Sb., zákon o ozbrojených silách České republiky je platný již od roku 1999 a upravuje úkoly a členění ozbrojených sil České republiky. Česká republika podle zákona vytváří k zajišťování bezpečnosti ozbrojené síly, které představují armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Ozbrojené síly představují vojáci v činné službě. Vrchním velitelem ozbrojených sil je prezident, který například schvaluje základní vojenské řády. Vláda potom schvaluje různé operační plány, plán výstavby armády a její strukturu.

Celá třetí část zákona se věnuje armádě a jejím úkolům. Armáda ČR může střežit objekty důležité k obraně státu, plnit úkoly Policie ČR, pomáhat při záchranných pracích například při pohromách, humanitárních akcích nebo může pomáhat k odstranění hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky.

Vláda může nařídit, aby vojáci armády střežili určené úseky státních hranic. [30]

4.3.2 Obranná strategie České republiky

Nejnovější strategický dokument, který je z roku 2017, se nazývá Obranná strategie České republiky. Tento dokument není zcela novou publikací, jedná se však o aktualizaci strategické obrany. Jak k aktualizované strategii uvedl sám ministr obrany ČR, jde o opatření k posílení obranyschopnosti České republiky s cílem posilování odolnosti vůči negativním dopadům nestabilního bezpečnostního prostředí.

Obranná strategie je pro tuto práci důležitým dokumentem, neboť definuje přístup vlády České republiky k zajišťování obrany státu. V souladu se zákonem o ozbrojených silách zajišťuje kvalitní přípravu ozbrojených sil k obraně České republiky proti vnějšímu napadení. V souladu s předpisy NATO se pak podílí na plánování kolektivní obrany území spojenců NATO.

V samotné strategii je uvedeno, že od roku 2012 se bezpečnostní situace v Evropě výrazně zhoršila. Na východě Evropy Rusko realizuje své mocenské ambice i za použití vojenské síly, od severní Afriky až po Afghánistán zasahuje rozsáhlé oblasti vlna nestability a vznikají různé extremistické skupiny. Konkrétnější a podrobnější informace o mezinárodní situaci a mezinárodních hrozbách jsem uvedl v první a druhé kapitole. Zóna nestability ohrožuje i evropská území hrozbou radikalizace, terorismu a ilegální migrace. Na tyto nepříznivé trendy je Česká republika i celá Evropa nucena reagovat a podpořit připravenost svých obranných schopností. Česká republika mimo jiné navýšila zdroje na zajišťování obrany. Česká republika má dle strategie zajistit obranu své suverenity v rámci společné obrany NATO, nicméně zásadní a prvotní odpovědnost má za vlastní obranu svého státu a svých občanů. Důležitý je fakt, že podle strategie je pravděpodobnost přímého vojenského napadení České republiky nízká.

Obranná strategie tedy nepočítá s nasazováním Armády ČR na českých hranicích. Zdůrazňuje ale stále se zvyšující bezpečnostní rizika, a připravuje se na možnost nasazení české armády v rámci pomoci některému ze spojenců NATO. [11]

4.3.3 Koncepce výstavby Armády ČR 2025

Armáda České republiky prošla během poměrně krátké doby velkou proměnou, stejně jako bezpečnostní prostředí. Koncepce výstavby uvádí, že předvídatelnost vývoje bezpečnostních

hrozeb se snižuje a dochází také ke zkrácení varovací doby. Pravděpodobnost přímého ohrožení České republiky je sice nadále nízká, ale ozbrojené konflikty se postupně přenášejí i na evropské země, a může tak nastat situace samostatného vedení obrany země i po dobu několika měsíců. To je také jeden z důvodů, proč budou dále rozvíjené schopnosti armády a vojáků ČR. Jako možné hrozby pro Českou republiku uvádí dokument následující: teroristické a kybernetické útoky, militantní separatismus, negativní dopady zhroucených států, masivní migrace a nekontrolovatelné šíření pokročilých technologií.

Obrana České republiky je zajištěna účastí v systému kolektivní obrany NATO a rozvojem schopností EU zvládat krize i spoluprací. Armáda ČR se tedy primárně připravuje na obranu území ČR právě v rámci kolektivní obrany NATO a obranné politiky EU a OSN. Dokument však přiznává, že Česká republika a další evropské státy se v současnosti ocitly v nejhorší bezpečnostní situaci za posledních 20 let a mezistátní vojenský konflikt v Evropě již vůbec nejde vyloučit.

Armáda ČR se i nadále bude podílet na zmírňování hrozby mezinárodního terorismu, a to především ve spolupráci s NATO a EU. Armáda má ale v této oblasti pouze podpůrnou funkci, neboť hlavní zodpovědnost za ochranu ČR a Evropy proti terorismu nesou policejní, zpravodajské a justiční složky. Armáda je však obrovským přínosem v rámci společných operací proti teroristickým skupinám v nestabilních oblastech jejich původu.

Součástí dokumentu je také hodnocení současného stavu Armády ČR.

Mezi silné stránky jsou řazeny například následující:

- Pevné zakotvení v systému kolektivní obrany
- Zkušenosti z mnoha mezinárodních operací
- Zajištění strategických schopností na základě smluv
- Skvělé schopnosti v oblasti pasivních sledovacích systémů, vojenského zdravotnictví i ochrany vojsk proti zbraním hromadného ničení
- Bojové zkušenosti.

Ke slabým stránkám Armády ČR patří tyto:

- Nedostatečná spolupráce jednotlivých složek
- Nedokončené transformační procesy například v oblasti velení a řízení nebo komunikačních a informačních systémů

- Nedostatek personálu v Armádě ČR
- Nedostatečný počet a připravenost záloh
- Legislativní a časová náročnost získávání nového vojenského materiálu
- Špatný stav využívané nemovité infrastruktury
- Nedostatečný vývoj simulačních a trenažerových technologií.

Dokument také uvádí příležitosti ke zlepšení stavu Armády:

- Vymezení komplexního přístupu k zajišťování obrany státu
- Navýšení výdajů na obranu prostřednictvím vlády
- Ještě větší zapojení se do rozvoje v rámci NATO a EU
- Pozitivní vnímání Armády ze strany veřejnosti a posílení důvěry v tuto instituci
- Budovat pocit spoluodpovědnosti občanů ČR na obranu země.

Lze tedy shrnout, že do roku 2025 mají být nadále rozvíjeny schopnosti všech druhů vojsk a služeb Armády ČR. Dokument počítá s intenzivní bojovou přípravou a výcvikem, a také se získáním nových technik, materiálu a přijetím nových vojáků. Dokument také požaduje posilování vysoké úrovně morálky a sebedůvěry u jednotlivých vojáků a schopnost Armády rychle reagovat na nepředvídané situace. [10]

5 ZAJIŠTĚNÍ ČESKÉ STÁTNÍ HRANICE

V této kapitole budu vycházet především z aktuálně platných českých zákonů. Zákon č. 312/2001 Sb., zákon o státních hranicích, definuje státní hranice jako „hranice oddělující výsostné území České republiky od území sousedních států jak na zemském povrchu, tak svislým směrem ve vzdušném prostoru i pod zemským povrchem, v nadzemních i podzemních stavbách a zařízeních“. Zákon dále v této oblasti stanovuje působnost Ministerstva vnitra, které státní hranice spravuje. Kromě zabezpečování vyznačování a údržby hranic také koordinuje činnost souvisejících státních orgánů a zabezpečuje činnost hraničních komisí. Dále například vykupuje související pozemky, vydává průkazy podle mezinárodních smluv nebo zabezpečuje umístění zařízení, která upozorňují na průběh hranic. [31]

Velmi důležitý je pro tuto práci také Zákon č. 191/2016 Sb., zákon o ochraně státních hranic, který danou problematiku upravuje na základě předpisů Evropské unie. Tento zákon vymezuje působnost Ministerstva vnitra a Policie České republiky v této oblasti státní správy, a také upravuje ochranu státních hranic proti jejich nedovolenému překračování. Ministerstvo vnitra je oprávněno rozhodnout o uzavření hraničního přechodu v zákonem stanovených případech, mimo jiné v případě vážného ohrožení bezpečnosti, vnitřního pořádku či obrany státu. Zákon o ochraně státních hranic upravuje v rámci ochrany vnějších hranic povinnosti provozovatele letiště. Dále uvádí, že ochranu vnějších hranic zajišťuje policie.

Pro tuto práci je důležité, že zákon definuje možnosti a podmínky dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic. Tato dočasná ochrana vnitřních hranic může být zavedena opatřením vlády nebo mimořádným opatřením Ministerstva vnitra. Vláda má možnost zavést ochranu vnitřních hranic pomocí opatření obecné povahy, které stanoví dobu i územní rozsah zavedení ochrany. Ministerstvo vnitra může taktéž zavést opatření obecné povahy, a to v případě bezprostřední vážné hrozby či kvůli vnitřní bezpečnosti. Informace o opatření obecné povahy by bylo uveřejněno v celoplošném vysílání, a to jak rozhlasovém, tak i televizním. [29]

ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

V teoretické části bakalářské práce jsem nejprve popsal současnou mezinárodní situaci, která je v mnoha státech velmi vypjatá. Strategické české dokumenty přiznávají, že Evropa se v současnosti ocitla v nejhorší bezpečnostní situaci za posledních 20 let, a není možné zcela vyloučit případný vojenský konflikt.

Například v Tunisku existuje vysoké riziko teroristického útoku, velmi špatná bezpečnostní situace je také v Alžírsku. V Lybii dochází po svržení diktátora k častým ozbrojeným střetům, v Nigérii hrozí teroristické útoky a v Etiopii platil v loňském roce výjimečný stav, stejně jako v Turecku po pokusu o převrat. KLDR představuje velkou hrozbu se svými veřejnými prohlášeními a možností raketových útoků. V Sýrii pokračuje ozbrojený konflikt a Íránem zmítají protivládní demonstrace. To je jen výčet současné špatné bezpečnostní situace. I když v Evropě žádný otevřený vojenský konflikt neexistuje, potýká se Evropa s jinými problémy. K těm největším patří příliv uprchlíků a krize samotné instituce Evropské unie.

V této práci jsem se věnoval také problematice současné migrační krize. Migraci ovlivňují hospodářské, politické i sociální faktory, ať už v zemi původu migranta či v zemi, kam směřuje. Z některých evropských zemí zazněl názor, že mezinárodní migraci je možné využít k nedostatku na trhu práce a ke zmírnění dopadů projevu stárnutí populace. Migrace však není schopná sama o sobě danou situaci vyřešit. V současnosti je nelegální migrace velkým fenoménem, který ale může ohrozit bezpečnostní situaci v zemi. Přidal jsem také několik statistických údajů včetně grafů. Mezi země s největším počtem uprchlíků patří Turecko, Pákistán a Libanon, z evropských států zůstává nejvíce žadatelů o azyl v Německu a Švédsku. Nejmarkantnější nárůst ze všech států světa zaznamenává Německo, a to v posledních třech letech. Nejvíce uprchlíků přicházejících do Evropy ze Sýrie, Afghánistánu a Iráku. Zatímco v rámci Evropské unie počty přicházejících Ukrajinců dokonce klesají, do České republiky naopak přichází Ukrajinců nejvíce ze všech žadatelů.

I když byla dříve Evropská unie optimistická se zavedením schengenského prostoru a zrušením mnoha hraničních kontrol, je zcela zřejmé, že mnoho bezpečnostních hrozeb nyní přichází právě v důsledku migračních toků a nemožností zabránění nekontrolovatelného přílivu uprchlíků. Přesto, že je přímé ohrožení České republiky nadále poměrně nepravděpodobné, počítá zákon i s možností nutnosti samostatné ochrany hranic.

Jedním z nejdůležitějších úkolů státu, tak jak to chápe i Česká republika, je chránit vlastní občany pomocí vojenských opatření, především výstavbou a udržováním armády, a tvorbou

kolektivních bezpečnostních systémů či vzájemnými akty důvěry jako například uznání hranic. Armáda tak představuje jeden z nejdůležitějších nástrojů k zachování samostatnosti státu. Vzhledem k úpravě zákonů po vstupu do Evropské unie je upřednostněn společný postup armád v rámci EU a NATO. Armáda ČR však podle strategických dokumentů bude připravená ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k posílení Policie ČR, a také k zajišťování ochrany státní hranice, k čemuž mohou být povolány i jednotky aktivní zálohy. Konkrétně vláda může nařídit, aby vojáci armády střežili určené úseky státních hranic. Tato dočasná ochrana vnitřních hranic může být zavedena opatřením vlády nebo mimořádným opatřením Ministerstva vnitra. Vláda má možnost zavést ochranu vnitřních hranic pomocí opatření obecné povahy, které stanoví dobu i územní rozsah zavedení ochrany. Ministerstvo vnitra může taktéž zavést opatření obecné povahy, a to v případě bezprostřední vážné hrozby či kvůli vnitřní bezpečnosti. Informace o opatření obecné povahy by bylo uveřejněno v celoplošném vysílání, a to jak rozhlasovém, tak i televizním.

Cílem práce bylo shrnutí současné mezinárodní situace a hrozeb, pojednání o Armádě ČR a analýza nasazení Armády ČR při nutnosti chránit české hranice. Cíl práce byl splněn.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ÚVOD K PRAKTICKÉ ČÁSTI

V teoretické části práce jsem analyzoval možnosti nasazení Armády ČR při obraně státních hranic především z hlediska legislativy. Věnoval jsem se také rozboru současné mezinárodní bezpečnostní situace, migrační krizi i strategickým dokumentům. Teoretickou částí práce jsem prokázal, že současné bezpečnostní hrozby jsou skutečně veliké, v mnoha zemích světa probíhají ozbrojené konflikty nebo nepokoje. Analyzoval jsem také Obrannou strategii České republiky, která sice prozatím úplně nepočítá s nasazováním Armády ČR na českých hranicích, zdůrazňuje ale stále se zvyšující bezpečnostní rizika, a připravuje se na možnost nasazení české armády v rámci pomoci některému ze spojenců NATO. Proto je toto téma velice aktuální.

V praktické části tedy budu navazovat na zjištění z části teoretické. Na zhodnocení bezpečnostní situace a právního rámce možnosti nasazení Armády navážu dvěma částmi. Nejprve shrnu síly a prostředky Armády ČR a analyzuji jejich využití při nasazení. Následně shrnu veškeré informace, které se týkají dané oblasti, a které jsou pro občany České republiky dostupné. Druhá část praktické části se bude věnovat vlastnímu výzkumu mezi širokou veřejností. Protože Armáda slouží státu a jeho občanům, a vojáci především chrání svrchovanost státu a jeho obyvatel, je tak velmi podstatné, co si o Armádě, bezpečnosti naší země a ochraně hranic myslí samotní občané. Na základě zjištěných informací stanovím hypotézy, které budu potvrzovat či vyvracet pomocí výsledků vlastního dotazníkového šetření.

7 SÍLY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

V následujících dvou kapitolách se budu věnovat konkrétním silám Armády ČR, aktuálnímu počtu vojáků, hlavním druhům techniky a výzbroje, a také finančním prostředkům. Armáda České republiky představuje své síly jako součást Generálního štábu. K silám Armády patří speciální síly, vzdušné a pozemní síly.

7.1 Speciální síly

Speciální síly jsou samostatným druhem sil, které umožňují České republice efektivní a strategický nástroj v oblasti provádění celého spektra speciálních operací. Speciální síly mohou provádět speciální průzkumy nebo například podporu v jakýchkoliv geografických a klimatických podmínkách. Přímo podřízenými složkami je 601. skupina speciálních sil (označována jako 601.skss), Centrum podpory speciálních sil (CPSS) a vrtulníková jednotka Letecký odřad speciálních operací (LOSO).

601. skupina speciálních sil je elitní vojenská jednotka, která vyniká dlouhou tradicí, a především skvělými výsledky a zkušenostmi z bojových operací. Příslušníci této jednotky se vyznačují unikátními schopnostmi, speciálními výcviky a vysokým stupněm morálky. Vzhledem k vysokému stupni připravenosti a širokému spektru bojových úkolů má tato skupina k dispozici rozsáhlé materiální vybavení. [32]

601. skupina speciálních sil je součástí Armády ČR od 1.1.2015. Operace speciálních sil se vyznačují vysokým stupněm fyzického i politického rizika, a jsou prováděny za války i za míru. Charakteristický je pro tuto unikátní jednotku speciální výběr, speciální výcvik, materiál i struktura. Kromě základních bojových jednotek jsou v jednotce k dispozici také specialisté, například odstřelovači, potápěči nebo pyrotechnici. [33]

Centrum podpory speciálních sil představuje jednotku, která vede informační a psychologické operace. CPSS poskytuje bojovou podporu 601. skupině speciálních sil, a to především palebnou a další taktickou podporu se zaměřením na ofenzivní činnost. CPSS je bojová jednotka, která zahájila činnost v roce 2016 a jejímž posádkovým městem je Olomouc. [32]

7.2 Vzdušné síly

Vzdušné síly Armády České republiky slouží především k obraně vzdušného prostoru státu a zabezpečují suverenitu a obranyschopnost České republiky a jejího vzdušného prostoru. Vzdušné síly tento úkol plní v rámci NATINAMDS, což je integrovaný systém protivzdušné a protiraketové obrany NATO. V případě ozbrojeného konfliktu bojují síly o vzdušnou nadvládu, podporují pozemní síly nebo zajišťují průzkum a zásobování vojska. V míru jsou určeny k pomoci posádkám letounů v nouzi a k zajišťování záchranné služby z Plzně ve prospěch IKEMU nebo jako součásti Integrovaného záchranného systému při katastrofách. Vzdušné síly se skládají z bojových jednotek, jednotek bojové podpory a jednotek bojového zabezpečení.

7.2.1 Bojové jednotky

Bojové jednotky se skládají z 21. základny taktického letectva Čáslav a 22. základny vrtulníkového letectva Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou.

21. zTL Čáslav představuje 211. taktickou letku, 212. taktickou letku, 213. výcvikovou letku, 214. letku oprav letecké techniky, 215. letku zabezpečení a 216. letku logistické podpory.

Primárním úkolem 211. taktické letky je ochrana vzdušného prostoru České republiky i zemí NATO, navíc zajišťuje přeškolení pilotů na letouny Gripen a věnuje se například i společnému výcviku s ostatními jednotkami NATO. Letka zahrnuje zhruba 130 členů, a to jak pozemního technického personálu, tak příslušníků štábu a stíhacích pilotů.

212. taktická letka se pak více soustředí na přímou leteckou podporu pozemních sil CAS. Od ledna 2018 je také tato jednotka součástí NaPoSy (Národní posilový systém), díky čemuž musí být připravena maximálně do 24 hodin zaujmout patnáctiminutovou pohotovost se dvěma stroji.

213. výcviková letka zahájila svoji činnost v roce 2013.

214. letka oprav letecké techniky pak zajišťuje složité opravy a předepsané práce na různých letounech, a také opravy na leteckých řízených střelách.

215. letka zabezpečení zahrnuje Středisko letových provozních služeb, Operační středisko základny, Roj LRNP (letecké radionavigační prostředky), KIS (komunikační informační systémy), Strážní rotu a Letištní hasičskou jednotku.

216. letka logistické podpory se skládá ze štábu praporu, roty zabezpečení letového provozu, roty logistické podpory, roty oprav vojenské techniky, dále z laboratoře PHM, stanice biologické ochrany letiště a posádkového domu armády. Kompletně se tak prapor věnuje především organizaci výcviku, organizaci a provádění letištního zabezpečení a logistické podpoře ostatním jednotkám.

22. základna vrtulníkového letectva vznikla v roce 2013 sloučením leteckých základen v Přerově a Náměšti. Jedná se o bojový letecký útvar, který má k dispozici jak dopravní, tak i bitevní vrtulníky. V případě mimořádné události tvoří základna důležitou součást Integrovaného záchranného systému v kraji Vysočina. Podílí se také na zabezpečení sil a prostředků v rámci zahraničních misí. Tento vojenský útvar zaměstnává více než tisíc pracovníků.

7.2.2 Jednotky bojové podpory

Jednotky bojové podpory představují 24. základnu dopravního letectva Praha-Kbely, 25. Protiletadlový raketový pluk Strakonice a 26. pluk velení, řízení a průzkumu Brandýs nad Labem-Stará Boleslav.

Útvar 24. základna dopravního letectva Praha-Kbely byl reorganizován a přejmenován v roce 2003. Samotné vojenské letiště Praha-Kbely bylo založeno v roce 1918 po vzniku Československé republiky. Útvar zabezpečuje leteckou přepravu příslušníků Armády nebo ústavních činitelů, je využíván v rámci transplantačního programu pro potřeby zdravotnické služby, a také zabezpečuje lety vzdušného průzkumu, letecké laserové skenování nebo fotografického snímání.

25. protiletadlový raketový pluk se dělí na velení a štáb, dva protiletadlové raketové oddíly a prapor podpory. Hlavním cílem pluku je zajištění protivzdušné obrany České republiky a důležitých objektů, jako jsou jaderné elektrárny nebo letecké základny a podobně.

26. pluk velení, řízení a průzkumu zabezpečuje různé činnosti, vyplývající z plnění úkolů již zmíněného systému NATINAMDS, a dále zabezpečuje působení zbraňových sys-

témů nad českým územím. Hlavním cílem pluku je tedy zajištění nedotknutelnosti vzdušného prostoru České republiky, a to nepřetržitě. Pluk má k dispozici převážně radiolokační techniku.

7.2.3 Jednotky bojového zabezpečení

V rámci jednotek bojového nasazení v Armádě působí Správa letiště Pardubice. Letiště Pardubice má statut vojenského mezinárodního letiště s povoleným provozem civilních letadel. Správa letiště Pardubice mimo jiné zajišťuje letecký výcvik mladých pilotů leteckých základen Armády, nebo zajišťuje funkci náhradního letiště leteckým základnám Armády.

7.3 Pozemní síly

Pozemní síly jsou určeny k řešení taktických či operačních úkolů v České republice i mimo ni. Konkrétně se jedná o obranné či bojové činnosti, obranu komunikací a objektů nebo plnění úkolů v součinnosti s Policií ČR a posílení ochrany státní hranice. Pozemní síly se skládají z bojových sil, sil bojové podpory a sil bojového zabezpečení.

7.3.1 Bojové síly

Bojové síly představují 4. brigádu rychlého nasazení Žatec a 7. mechanizovanou brigádu Hranice.

4. brigáda rychlého nasazení se skládá ze 41. mechanizovaného praporu Žatec, 42. mechanizovaného praporu Tábor, 43. výsadkového praporu Chrudim a 44. lehkého motorizovaného praporu Jindřichův Hradec.

41. mechanizovaný prapor v Žatci má plnit především bojové a speciální úkoly při bezprostředním ohrožení státu, ale i mimo Českou republiku. Například v případě živelných událostí může plnit i úkoly nevojenského charakteru. Jednotka má odpovídající palebnou sílu, kolová obrněná bojová vozidla nebo minomety. Součástí praporu je také průzkumná četa a družstvo odstřelovačů. Vojáci této jednotky plní velice náročné úkoly v jakémkoliv terénu,

mimo klasický výcvik se tak učí například prvky bojového umění, horolezectví a mnohé další.

42. mechanizovaný prapor Tábor představuje nejstarší útvar Armády České republiky, jehož původním historickým předchůdcem byl již kyrysnický pluk ze 17. století. V současnosti je cílem praporu plnění bojových i speciálních úkolů nejen při ohrožení státu, ale i mimo republiku, ale také pomoc při živelných pohromách. Stejně jako 41. mechanizovaný prapor zde mají vojáci obrněná bojová vozidla i minomety. 42. mechanizovaný prapor profesionálně působí mimo jiné v náročných misích IFOR, KFOR nebo SFOR. Prapor je například schopný plnit úkoly při nasazení v nevojenských ohroženích, při posílení ochrany státní hranice nebo střežení důležitých objektů.

43. výsadkový prapor Chrudim představuje elitní složku brigády, která plní speciální bojové úkoly, jako například narušování činnosti důležitých prvků sestavy protivníka nebo průzkum ve prospěch pozemních jednotek. Ve své výzbroji má prapor zejména lehké zbraně, granátomety nebo přenosné protitankové prostředky. Tuto proti klasickému útvaru nižší palebnou sílu vojáci praporu vyvažují velkou pohyblivostí, kdy mohou být přepravováni vzduchem a vysazeni na padácích, a také extrémní fyzickou i psychickou přípravou. Prapor tak často využívá rychlost, flexibilitu a okamžik překvapení.

44. lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec obsahuje například pěší roty, družstvo odstřelovačů a průzkumnou četou, mimo jiné také četou chemické obrany. Prapor zajišťuje především doprovody konvojů, boj v zastavěných oblastech nebo v horách.

7. mechanizovaná brigáda Hranice je rozhodující bojová síla pozemních sil. Skládá se ze 71. mechanizovaného praporu Hranice, 72. mechanizovaného praporu Přáslavice, 73. tankového praporu Přáslavice a 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice.

71. mechanizovaný prapor Hranice je základní taktický útvar mechanizovaného vojska, který plní taktické úkoly, ať už samostatně či v bojové sestavě armády. Tento prapor charakterizuje vysoký stupeň pohotovosti, vysoká pohyblivost a rychlé přesuny, i palebná síla. Prapor může například plnit úkoly při uzavření státních hranic, v posílení ochrany státních hranic, při boji v obklíčení nebo jako vzdušný výsadek, případně při živelných pohromách nebo humanitárních akcích. Jednotka disponuje pistolemi, puškami, kulomety, bojovými vozidly pěchoty, osobními i terénními nákladními automobily nebo obrněným průzkumným transportérem.

72. mechanizovaný prapor Přáslavice je vševojskovým praporem, určeným k vedení pozemní bojové činnosti palbou a pohybem. Prapor charakterizuje velká palebná síla, manévrovost, vysoký stupeň pohotovosti a odolnost. 72. mechanizovaný prapor je pravidelně nasazovaný do zahraničních operací AČR. Kromě osobních i nákladních terénních automobilů disponuje bojovými vozidly pěchoty, samohybnými minomety, pancéřovaným obojživelným vozidlem nebo velitelskou rádiovou stanicí a vyprošťovacím pásovým vozidlem. Zbraně ve výzbroji útvaru jsou potom pistole, pušky, odstřelovací pušky, univerzální kulomety, minomety, pancéřovky i signální pistole.

73. tankový prapor Přáslavice se kromě velké palebné a úderné síly vyznačuje také velkou odolností, vysokou pohyblivostí a manévrovací schopností, a to především v terénu, ve dne i v noci. K hlavním úkolům praporu patří příprava vojáků k obraně České republiky a plnění závazků v oblasti NATO, a pravidelně jsou vojáci ze 73. tankového praporu nasazováni do zahraničních operací Armády ČR. Dále prapor vystupuje při akcích pro veřejnost, podporuje Integrovaný záchranný systém a posiluje Policii ČR, kdy je schopen pomoci při ochraně stanovených objektů, jako tomu bylo například při střežení muničního skladu ve Vrbětčích.

74. lehký motorizovaný prapor Bučovice je charakteristický vysokým stupněm pohotovosti, schopností rychlých přesunů i částečné možnosti přepravy vzduchem, a je také schopen plnit nevojenské a humanitární úkoly především v České republice.

7.3.2 Síly bojové podpory

Síly bojové podpory představují 13. Dělostřelecký pluk Jince (131. a 132. dělostřelecký oddíl Jince), 15. ženijní pluk Bechyně (151. ženijní prapor Bechyně a 153. ženijní prapor Olomouc), 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany Liberec (311. a 312. prapor radiační, chemické a biologické ochrany a 314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení), 53. pluk průzkumu a elektronického boje Heliodora Píky Opava (532. prapor elektronického boje Opava a 102. průzkumný prapor Prostějov), a následně 103. centrum CIMIC/PSYOPS Olomouc.

13. dělostřelecký pluk Jince poskytuje přímou i všeobecnou palebnou podporu mechanizovaným útvarům při všech druzích bojové činnosti. Vojáci pluku také mohou pomáhat

při střežení důležitých objektů na našem území. Pluk disponuje samohybnými kanónovými houfnicemi, průzkumnými prostředky, radiolokátory i průzkumnými komplety.

15. ženijní pluk se věnuje podpoře všech operací a činností Armády ČR. Součástí pluku jsou záchranné roty, které se věnují především humanitární pomoci a civilní ochraně, a to v době míru i války. Prioritami pluku je poskytování opatření k zabezpečení pohybu vlastního vojska i k omezení pohybu nepřítele, a všeobecná podpora ochrany jednotek.

31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany Liberec plní úkoly chemického zabezpečení Armády ČR a ochrany proti zbraním hromadného ničení a dalším radioaktivním látkám. Pluk zajišťuje různé průzkumy, laboratorní analýzy, i varování o napadení zbraněmi hromadného ničení. Provádí dekontaminaci i lékařské ošetření zasažených osob.

53. pluk průzkumu a elektronického boje Heliodora Píky má za úkol především přípravu a vyčleňování sil a prostředků do úkolových seskupení, a elektronickou ochranu vlastního vojska a rušení nepřítele. Dále se věnuje monitorování elektronické situace a zjišťování možného ohrožení České republiky. Oddíly jsou vyzbrojeny vysoce moderní technikou pro bojové i hloubkové průzkumy, rádiové průzkumy a další.

103. centrum civilně vojenské spolupráce a psychologických operací se skládá ze dvou středisek. Středisko CIMIC koordinuje spolupráci velitele a představitelů státní správy, samosprávy i místního obyvatelstva. Středisko PSYOPS plánuje a cílevědomě psychologicky působí na cílové skupiny, v době míru i války, pro dosažení politických a vojenských cílů daných představiteli státu a Armády ČR. Obě střediska úspěšně působily například v operacích v Iráku, Bosně, Kosovu nebo Afghánistánu.

7.3.3 Síly bojového zabezpečení

Síly bojového zabezpečení představují 14. pluk logistické podpory Pardubice, který se dále člení na 141. zásobovací prapor Pardubice, 142. prapor oprav Klatovy a 143. zásobovací prapor Lipník nad Bečvou.

14. pluk logistické podpory provádí přípravy a organizaci logistického zabezpečení pozemních sil při plnění úkolů mimo ČR. Konkrétně zajišťuje dopravu a přepravu osob, techniky i materiálu, dále příjem, evidenci i výdej materiálu a techniky, část oprav, vyprošťování, odsun poškozeného materiálu, udržování zásob, zabezpečení zbraněmi a municí nebo podporu zdravotnického zabezpečení a polních poštovních služeb. [34]

7.4 Armáda České republiky v nebojových operacích

Výše jsem uvedl hlavní cíle jednotlivých pluků, praporů a jednotek v rámci speciálních, vzdušných i pozemských sil. Jednotky se mimo jiné věnují různým činnostem v nebojových operacích. Zajímavé je tedy také následující shrnutí podílu Armády České republiky na nebojových operacích, což by mimo jiné mohlo představovat i ochranu státních hranic.

Armáda České republiky bývá k nebojovým činnostem, jako je například ochrana státních hranic, různá zasedání Světové banky či Summitu NATO v Praze, nebo již zmiňované střežení vybuchlého skladu munice ve Vrbětčích, povolávána až po vyčerpání možností klasických základních složek Integrovaného záchranného systému. I z hlediska případného nasazení na státních hranicích by se zpočátku mohlo jednat o vyčlenění konkrétního počtu vojáků, techniky a materiálu, nikoliv o nasazení jednotky s cílem velení. Pokud je už ale situace tak vážná, že pouhá asistence nestačí, poté by mohla být Armáda a její síly a prostředky vyžádána pro provedení souběžné operace současně s Policií ČR, a to formou stabilizační nebo podpůrné operace. Obě formy operací se mohou uskutečňovat i v mezinárodním působení.

Armáda se může zapojit do operace pro prosazení míru nebo pro podporu a udržení míru. Do operace pro prosazení míru lze pro zajištění ochrany důležitých objektů poskytnout pozemní síly v maximálním počtu 3000 osob po dobu do šesti měsíců, případně vzdušné síly po dobu do tří měsíců. Do operace pro podporu či udržení míru pak lze poskytnout praporeční uskupení specializovaných či pozemních sil v maximálním počtu 1000 osob nebo stejný počet vzdušných sil, a to do šesti měsíců. V tomto případě pak může následně vzniknout paralelní plnění téhož úkolu v maximálním počtu 250 osob do šesti měsíců.

Jednotky určené k plnění úkolů při uzavření státních hranic a při asistenci Policie ČR, a především velitelé těchto jednotek, musí zvládat především činnost při hlídkování, prohledávání prostorů ve volném i zalesněném terénu, součinnost s vrtulníky. Velitelé a jednotky dále musí zvládat rychlé posilování obrany ohrožených objektů, bezchybný postup při zadržení a kontrole imigrantů, při kontrole osob a motorových vozidel, musí přesně ovládat postup při zajištění podezřelých osob nebo chování při záměrných provokacích ze strany migrantů či pokus zadržených osob o útěk. Vojáci pak musí umět nejen ovládat moderní

techniku, ale musí projít také psychologickou přípravou, která je naučí klidnému a důraznému jednání, které bude v souladu s právními normami, a naučí je zvládat různé situace, jako například pomoc zraněnému, zadržení podezřelého, nebo styk s novináři. [35]

7.5 Počty vojáků

V roce 2017 čítala Armáda ČR celkem 24 251 vojáků z povolání, z toho bylo 28 generálů, 2 079 vyšších důstojníků a 3 739 nižších důstojníků. Od roku 2010 je to nejvyšší počet vojáků z povolání.

Pro srovnání v roce 2010 měla Armáda ČR 22 261 vojáků, v roce 2014 pak 20 364 a v roce 2016 celkem 23 184 vojáků z povolání. Při srovnání už od roku 1992 měla ale Armáda největší počet vojáků právě v roce 1992, a to konkrétně 38 049 jedinců. Do roku 1998 už jejich počet klesl na 22 966 a od té doby se udržoval každoročně mezi 20 až 24 tisíci.

V dalších letech plánuje Armáda počty vojáků navyšovat. [36]

8 PROSTŘEDKY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Výše jsem uvedl speciální, vzdušné i pozemní síly Armády ČR, jejich hlavní úkoly, a také shrnutí podílu Armády na nebojových operacích. Nyní se budu věnovat aktuálním druhům techniky a výzbroji, kterou má Armáda k dispozici, a plánovanému rozpočtu.

8.1 Hlavní druhy techniky a výzbroje

Armáda disponuje především následující technikou a výzbrojí:

- Pěchotní zbraně
 - Kulomety (spolehlivý těžký kulomet Browning, zásobovaný rozpadávajícím se pásem)
 - Odstřelovací pušky (například odstřelovací pušky SVD Dragunov nebo těžké odstřelovací pušky Falkon)
 - Pistole
 - Samopaly (například 7,65 mm samopal vzor 61 Škorpión, CZ Scorpion EVO 3A1)
 - Kulomety
 - Automatické kanóny
 - Granátomety
 - Tankové kulomety (univerzální 7,62 mm tankový lehký kulomet z ruské dílny Kalašnikova)
- Tanky a obrněná technika
 - Obrněné transportéry průzkumné a kolové obrněné (například kolový obrněný transportér Pandur II 8x8)
 - Vyprošťovací tanky
 - Bojová vozidla a bojová průzkumná vozidla (například bojové vozidlo pěchoty 2, které je obojživelným průzkumným prostředkem)
 - Tanky
 - Obrněná a lehká obrněná vozidla (například obrněné vozidlo Dingo 2 CZ s vysokou odolností proti minám i projektilům ručních palných zbraní)

- Mostní tanky
- Automobilní technika
 - Zásahová vozidla (například TATRA 815 8x8 VVN používaná k odstraňování ekologických katastrof i živelných pohrom)
 - Nákladní vozidla
 - Osobní terénní vozidla
 - Ostatní (například Land Rover Defender 130 Kajman, určený k plnění speciálních úkolů výsadkového praporu, který může být přepravovaný vzduchem a vysazený na padácích)
- Dělostřelecká a PVO technika
 - Dělostřelecké a raketové protiletadlové systémy (například mobilní dělostřelecký systém a vyhledávací radiolokátor Arthur, snadno přepravitelný vzduchem)
 - Protiletadlové raketové komplety
 - Minomety (například 120mm samohybný minomet PRAM určený k nepřetržitému palebnému doprovodu, tedy ničení a umlčování živé síly protivníka i protitankových prostředků)
 - Kanónové houfnice
 - Pasivní sledovací systém Věra
- Letecká technika
 - Bezpilotní prostředky vzdušného průzkumu
 - Víceúčelové a bitevní vrtulníky (například Mil Mi-24 určený k přímé podpoře pozemních jednotek, ničení obrněných cílů)
 - Dopravní letouny (CASA, AIRBUS)
 - Lehké cvičné proudové letouny (L-39 ALBATROS určený k základnímu i pokročilému rozšířenému výcviku pilotů)
 - Stíhací letouny (JAS 39 GRIPEN)
 - Bitevní letouny (L-159 ALCA)
- Ostatní
 - Zařízení pro očistu bojové techniky (k odstraňování následků použití zbraní hromadného ničení protivníkem)
 - Odminovací komplet BOŽENA 5 (samojízdný, dálkově ovládaný)
 - Motorový vlečný člun

- Pontová mostová souprava
- Pásový obojživelný transportér
- Hasící vozidlo, kolový nakladač nebo buldozerové zařízení
- Vznášedlo a další.

Z hlediska hlavních druhů techniky a výzbroje a jejich konkrétního počtu, má Armáda ČR k lednu 2018 k dispozici celkem 119 bojových tanků, 439 obrněných vozidel, 179 dělostřeleckých systémů ráže minimálně 100 mm, 35 bojových letounů a 17 bojových vrtulníků. Zároveň je důležité vědět, že jsou stanoveny limity, které pro Českou republiku představují limit 957 bojových tanků, 1367 bojových obrněných vozidel, 767 dělostřeleckých systémů, 230 bojových letounů a 50 bojových vrtulníků. Kromě uvedeného disponuje Armáda další technikou, která již není početně omezována, ale je sledována odzbrojovacími dokumenty. Jedná se o 6 cvičných letounů, 17 dopravních a pozorovacích letounů, 34 neozbrojených dopravních a víceúčelových vrtulníků, 149 vozidel se speciální nástavbou na podvozcích bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů, 175 lehkých obrněných vozidel, 36 obrněných zdravotních vozidel a 6 mostních tanků. [37]

V oblasti vojenské výzbroje je také velice zajímavý projekt C4ISTAR, který představuje takzvaného vojáka 21. století. V budoucnu budou vojáci potřebovat posílit vlastní ochranu, zvýšit propojenost jednotek nebo promyšlenější nasazení přesných zbraní. Voják budoucnosti bude muset umět bojovat jak v obrovských městech, tak na poušti nebo v afrických slumech. Systém C4ISTAR je systémem propojujícím možnosti pozemní, námořní i letecké techniky, a vojákově umožňuje co nejrychleji získat informace a co nejefektivněji se tak rozhodnout a nepřítele zničit v co nejkratším čase. Česká republika na budování tohoto systému včlenila na období 2017 až 2019 celkem 360 milionů Kč. [38]

8.2 Finanční prostředky a Dlouhodobý výhled pro obranu 2030

Ministerstvo obrany ČR má v současnosti stanovený rozpočet na rozvoj resortu až do roku 2020. Vojenské výdaje budou každoročně narůstat. Zatímco v roce 2016 bylo vyčleněno 46,1 miliard Kč, na rok 2020 je už schváleno 56,3 miliard Kč. Mimo uvedené prostředky bude moci ministerstvo využít i mimorozpočtové prostředky, prostředky z fondů EU, NATO a dalších zdrojů. [39]

V souvislosti s plánovaným financováním činnosti Armády je také vhodné zmínit dokument Dlouhodobý výhled pro obranu 2030, který se zabývá také plánovanou účastí Armády v různých operacích. Už v teoretické části jsem uvedl, že ačkoliv není možnost nasazení Armády při ochraně státních hranic vyloučená, Koncepce výstavby Armády ČR 2025 účast vojáků definuje spíše jako méně pravděpodobnou. Nyní si přiblížíme, co k tomuto tématu uvádí Dlouhodobý výhled pro obranu 2030.

V horizontu následujících 20 let počítá Armáda s tím, že Česká republika bude čelit vážným bezpečnostním hrozbám. Jako hlavní trendy je totiž uvedena větší nestabilita v různých státech, zvýšená hrozba přímého vojenského ohrožení spojenců, pokračování globalizace a s tím spojené zneužívání médií pro účely informační války, snadné šíření nakažlivých chorob i prohlubování rozdílů mezi aktéry. Dále se očekává růst obranných výdajů v mimoevropských regionech a Ruské federaci, což umožní intenzivnější využívání moderních vojenských technologií, a bude docházet k rozpadu států, růstu extremismu a náboženským konfliktům. Očekává se také hrozba dalších velkých migračních vln v důsledku konfliktů, populačních explozí, klimatických změn a nedostatečného přístupu ke zdrojům surovin a potravinám. Armáda tedy chápe vážnost situace, a připravuje se tak mimo jiné na schopnost rychlé reakce, a zvýšenou flexibilitu a mobilitu sil. Armáda chce především rozvíjet své vojenské zpravodajství, s důrazem na kvalitní analýzu informací a včasné informování zákoných adresátů, a také kybernetickou ochranu.

Z hlediska pozemních sil chce Armáda zabezpečit vedení různých druhů bojové činnosti a věnovat se již zmiňovanému programu Voják 21. století. Rozvoj dělostřelectva bude zaměřen na zvýšení palebné podpory vojsk. V rámci protivzdušné obrany bude rozvíjena schopnost letecké podpory pozemních sil, a vrtulníkové letectvo bude nenahraditelnou součástí Armády a klíčovým prvkem v zahraničních misích. [40]

8.3 Varianta nasazení Armády při obraně státních hranic

Výše jsem se detailně věnoval jednotkám speciálních, vzdušných i pozemních sil, jejich úkolům i technice, a také plánovanému rozpočtu. Co se týká tématu ochrany státních hranic, mohu názorně shrnout úkoly a možnosti nasazení jednotek Armády. Jedna z možných variant je tato.

53. pluk průzkumu a elektronického boje Heliodora Píky se věnuje monitorování elektronické situace a zjišťování možného ohrožení České republiky, takže v případě ohrožení by dále informoval příslušná místa a následovalo by postupné jednání vlády ČR, která může dle zákona nařídít, aby vojáci armády střežili určené úseky státních hranic. To by ale samozřejmě nebyl jednoduchý a rychlý krok. [34]

Jak jsem již uvedl v teoretické části práce, vzhledem k úpravě zákonů po vstupu do Evropské unie a Schengenského prostoru není v legislativě a strategických dokumentech mnoho ustanovení, týkajících se nasazení armády při ochraně státních hranic. Tato možnost je minimální, ale zcela se nevylučuje. Vláda ale upřednostňuje společný postup v rámci EU a NATO. Dlouhodobý výhled pro obranu 2030 však uvádí, že Armáda bude připravená ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k posílení Policie ČR, a také k zajišťování ochrany státní hranice, k čemuž mohou být povolány i jednotky aktivní zálohy. [41]

Pokud by tedy vláda skutečně v případě ohrožení nařídila, aby vojáci Armády ČR střežili stanovené úseky státních hranic, nedotknutelnost vzdušného prostoru by jistě mohl nadále zajišťovat 26. pluk velení, řízení a průzkumu. Ochrana vzdušného prostoru ČR je také primárním úkolem 211. taktické letky.

Co se týká nasazení pozemních sil při ochraně státních hranic, pozemní síly mají ve svých úkolech přímo definováno mimo jiné i obranu různých objektů státního významu, plnění úkolů v součinnosti s Policií ČR a posílení ochrany státní hranice. Speciální úkoly při bezprostředním ohrožení státu může plnit 41. mechanizovaný prapor v Žatci. Úkoly při uzavření státních hranic, nebo při posílení ochrany státních hranic, může plnit také 71. mechanizovaný prapor Hranice jako základní taktický útvar mechanizovaného vojska. Tento prapor se vyznačuje vysokým stupněm pohotovosti, vysokou pohyblivostí a rychlými přesuny. Stejně tak 72. mechanizovaný prapor Přáslavice jako vševojskový prapor a 73. tankový prapor Přáslavice se kromě velké palebné a úderné síly vyznačují vysokou pohyblivostí a manévrovací schopností, a to především v terénu, ve dne i v noci. [42]

Co se týká počtu nasazených vojáků, v žádném zákoně ani ustanovení Armády není jasně daný. Osobně si myslím, že je to dané skutečností, že ač to není zcela vyloučené, s nasazením Armády pro ochranu státních hranic se prozatím ještě příliš nepočítá. Současná odborná literatura ani aktuální legislativa neuvádí žádná konkrétní čísla. Jediná čísla, která může občan České republiky zjistit, uvádí webové stránky ČT24 nebo Lidovky.cz, které informují o projednávání případného nasazení vojáků prezidentem Zemanem a náčelníkem

generálního štábu Josefem Bečvářem. V roce 2015 tak prezident uvedl, že pro posílení Policie ČR je možné při obraně státních hranic bez omezení vyčlenit 1500 vojáků. V případě skutečně velkého ohrožení by bylo možné vyčlenit až 2600 vojáků, přičemž by ale musel být zásadně upravený plán výcviku. Jak již ale bylo řečeno, případné nasazení není v současnosti zcela aktuální, neboť v České republice v současnosti stále platí první stupeň ohrožení, a o možném nasazení armády by se uvažovalo v případě třetího stupně. Jak ale uvádí strategické dokumenty, se stále se zvyšujícími bezpečnostními hrozbami to není úplně vyloučené, a proto je dobré připravit se na všechny možné varianty. Navíc Evropská unie v současnosti není ve všech rozhodnutích jednotná, a pokud by celoevropská opatření selhala, musí být Česká republika dobře připravená. [43]

Co se týká společných cvičení policistů a vojáků, cvičení v oblasti ochrany hranic již probíhala. Jednalo se například o jednodenní cvičení na hranici s Rakouskem, konkrétně na bývalém hraničním přechodu Dolní Dvořiště. Zúčastnilo se ho téměř 300 vojáků a 500 policistů. Cílem cvičení bylo prověření připravenosti bezpečnostních složek v případě zesílení migrační vlny, prověření funkčnosti existujících plánů a velení, a také analýza případných nedostatků. [43]

Dosud jsme se věnovali analýze nasazení Armády ČR při obraně státních hranic, počtu současných aktivních vojáků, armádním silám i prostředkům a konkrétním jednotkám. Dále se zaměříme na shrnutí informací, které jsou pro české občany veřejně přístupné a na jejich názory týkající se bezpečnosti České republiky a armády. Následující kapitola shrne zásadní zjištěné informace a uvede také několik průzkumů, týkajících se postojů Čechů k Armádě ČR, ale také například k uprchlíkům a muslimům. Na základě zjištěných informací poté stanovíme hypotézy. Názory české veřejnosti k danému tématu jsou určitě velice důležité, neboť Armáda a vojáci slouží nejvíce právě občanům, které mají chránit. Občané by měli mít v Armádu důvěru, a také by měli mít k dispozici dostatek důležitých informací. Dokonce i pro tuto práci se některé relevantní zdroje a informace hledaly obtížně, a proto předpokládáme, že čeští občané nebudou znát všechny souvislosti. V případě nejasných informací se přitom mohou společností šířit různé dezinformace a může vznikat zbytečná panika.

9 ZÁSADNÍ INFORMACE A PROVEDENÉ PRŮZKUMY

V této kapitole si tedy shrneme nejdůležitější informace, které jsme doposud zjistili a které budou mít vliv na tvorbu dotazníku. Následně představíme několik výzkumů, které ukazují jak vztah Čechů k Armádě, tak jejich vztah k uprchlíkům a muslimům.

Po celém světě je velice vypjatá bezpečnostní situace. V Africe dlouhodobě existují vážné problémy, chudoba, sociální a zdravotní problémy i válečné konflikty. V různých zemích existuje zvýšení riziko teroristického útoku, například v Tunisku, Libyi, Alžírsku a mnoha dalších. Na Blízkém Východě je v současnosti zřejmě nejvíce problémovou zemí Sýrie, kde pokračuje ozbrojený konflikt a násilné incidenty. V Evropě sice neexistují otevřené ozbrojené či válečné konflikty, ale velkým problémem je například nekontrolovatelný příliv uprchlíků, především v Německu.

V současnosti se nejvíce uprchlíků nachází v Turecku, ovšem největší nárůst za posledních několik let vykazuje Německo. Nejvíce jich pochází ze Sýrie.

Strategický dokument Koncepce výstavby Armády ČR 2025 hovoří o největších hrozbách v České republice: teroristické a kybernetické útoky, militantní separatismus, negativní dopady zhroutených států, masivní migrace a nekontrolovatelné šíření pokročilých technologií, extremismus, organizovaný zločin, přerušení dodávek strategických surovin nebo energie.

Dočasná ochrana českých vnitřních hranic může být zavedena opatřením vlády nebo mimořádným opatřením Ministerstva vnitra. Informace o opatření obecné povahy by bylo uveřejněno v celoplošném vysílání, a to jak rozhlasovém, tak i televizním.

Armáda může zapojit do operace pro prosazení či podporu míru pozemní síly v maximálním počtu 3000 osob po dobu do šesti měsíců, případně vzdušné síly po dobu do tří měsíců, nebo praporní uskupení specializovaných či pozemních sil v maximálním počtu

1000 osob, a to do šesti měsíců. V roce 2017 působilo v Armádě ČR celkem 24 251 vojáků z povolání.

Prezident České republiky Miloš Zeman uvedl, že pro posílení Policie ČR je možné při obraně státních hranic bez omezení vyčlenit 1500 vojáků, ale v případě skutečně velkého ohrožení by bylo možné vyčlenit až 2600 vojáků.

9.1 Provedené výzkumy

Pro naši práci jsou velice zajímavé výsledky průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění, průzkumu Eurobarometru, a také online průzkum na portálu Vyplňto.cz.

Centrum pro výzkum veřejného mínění provádí průzkumy vztahu Čechů k cizincům již od roku 1991. Jako nejsympatičtější vidí Češi Slováky, Poláky nebo Řeky. Na úplném konci žebříčku se pak v posledních letech objevují Arabové, přičemž nesympatie Čechů vůči nim každým rokem narůstají. [44]

Průzkum Eurobarometru ukázal, že Češi mají nejvíce negativní postoje k uprchlíkům z celé Evropské unie. Jedná se o průzkum z loňského roku, který ukázal, že Češi vidí mezi největšími problémy Evropské unie přistěhovalectví a terorismus. Pouhých 23% Čechů si myslí, že uprchlíkům by se mělo pomáhat. Naopak celých 95% si myslí, že proti nelegální migraci je nutné více zasáhnout. [45]

Zajímavé výsledky také uvádějí různé průzkumy na webovém portálu Vyplňto.cz. Například téměř 60% respondentů je u vybraných výzkumů pro obnovu kontroly cestovních dokladů při překračování státních hranic, a více než 78% dotazovaných si myslí, že v současnosti nejsou české státní hranice dostatečně zabezpečeny. [46]

10 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Na základě výše uvedených informací jsme si zvolili následující hypotézy a sestavili dotazník. Ten poté vyplnilo celkem 87 respondentů.

10.1 Hypotézy

H1: Za jeden z největších problémů Evropské unie považují Češi hrozbu spojenou s migračními vlnami a uprchlíky.

H2: Většina Čechů nesouhlasí s přijímáním uprchlíků.

H3: Češi si myslí, že české hranice v současnosti nejsou dostatečně zabezpečené, a souhlasí s obnovením kontroly při překračování státních hranic.

H4 Češi mají důvěru v Armádu ČR.

H5: Většina Čechů neví, kdo by schvaloval možnost nasazení Armády při obraně státních hranic, nezná ani armádní techniku, ani možný počet nasazených vojáků.

10.2 Dotazník

Dotazník byl sestaven ze dvou částí. První částí bylo představení výzkumu respondentům. Ve druhé části pak respondenti odpovídali na stanovené otázky, které byly rozděleny do tří oblastí. První oblastí byly osobní údaje, druhá oblast se týkala migrace a bezpečnostních hrozeb, a třetí oblast se věnovala Armádě ČR a možnosti ochrany státních hranic.

Úvod k dotazníku zněl takto: „Vážení respondenti, rád bych Vás tímto požádal o spolupráci na výzkumu o Armádě České republiky a ochraně státních hranic. Výsledky výzkumu použiji v rámci své bakalářské práce. Chci Vás poprosit o sdílení Vašich myšlenek a názorů. Dotazník je anonymní a jeho vyplnění Vám nezabere více než 10 minut. Předem děkuji za pomoc a za Váš čas!“.

V první části dotazníku odpovídali respondenti na tyto údaje:

- Prosím, zaškrtněte: Jste:
 - Žena

- Muž
- Kolik je Vám let?
 - Do 20 let.
 - 21-35 let
 - 36-50 let
 - Nad 50 let.
- Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - Základní
 - Vyučená/Středoškolské bez maturity
 - Středoškolské s maturitou
 - VOŠ/VŠ

Druhá část se týkala migrace a bezpečnostních hrozeb.

- Co považujete za největší problém Evropské unie?
- Jaké bezpečnostní riziko podle Vás v současnosti nejvíce hrozí v České republice?
- Souhlasíte s tím, aby Česká republika přijímala uprchlíky?
- Jakou národnost si jako první představíte pod pojmem uprchlík?
- Která země vykazuje v posledních letech největší nárůst přicházejících uprchlíků ve světě?

Třetí část se týkala Armády a ochrany státních hranic.

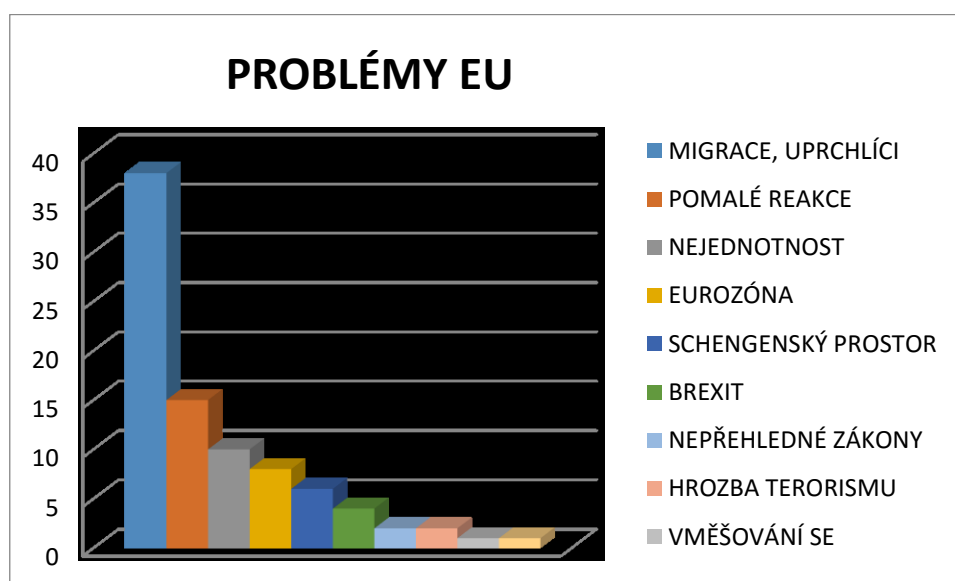
- Myslíte si, že české státní hranice jsou v současnosti dostatečně zabezpečené?
- Souhlasil byste s obnovou kontrol při překračování českých státních hranicích?
- Máte důvěru v Armádu České republiky?
- Kolik si myslíte, že je v současnosti aktivních vojáků v Armádě České republiky?
- Kdo by mohl schválit možnost nasazení Armády pro obranu státních hranic?
- Kolik vojáků by mohlo být maximálně nasazeno při ochraně státních hranic?
- Jaké další síly má k dispozici Armáda České republiky, kromě pozemních sil?
- Myslíte si, že česká Armáda má dostatek sil a prostředků k ochraně svých hranic?
- Jakou konkrétní techniku, kterou má Armáda k dispozici, dokážete vyjmenovat?
- Myslíte si, že ochranu hranic by mohli provádět vojáci z jakékoliv jednotky?
- Kdo je vrchním velitelem ozbrojených sil?

- Jakým způsobem by se občané dozvěděli o znovuzavedení ochrany vnitřních hranic v případě bezprostřední vážné hrozby?
- Souhlasil byste s možností nasazení Armády ČR na obranu státních hranic?
- Souhlasil byste v případě ohrožení České republiky s dočasným uzavřením českých státních hranic?

10.3 Vyhodnocení dotazníku

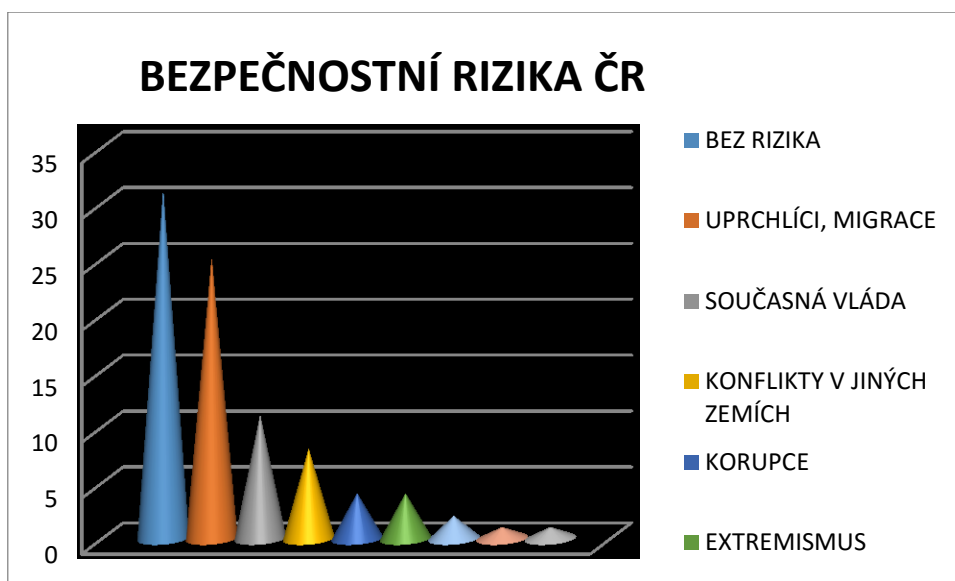
Dotazník vyplnilo celkem 87 respondentů. Jednalo se o 32 žen a 55 mužů. Celkem 5 respondentů bylo do 20 let, dalších 43 ve věku 21-35 let, 28 respondentů ve věku 36-50 let a 11 starších 50 let. Základní vzdělání neuvedl žádný respondent, celkem 9 jich uvedlo středoškolské vzdělání bez maturity, 57 středoškolské s maturitou a 21 VOŠ nebo VŠ.

V první otázce týkající se největšího problému Evropské unie odpověděl největší počet respondentů migraci nebo uprchlíky. Jednalo se téměř o polovinu respondentů. Dále dotazovaní uváděli neschopnost rychlých reakcí a rozhodování, nejednotnost, eurozóna, Schengenský prostor, Brexit, nepřehledné zákony, hrozící terorismus, vměšování se do národních záležitostí jednotlivých států a zadluženost.

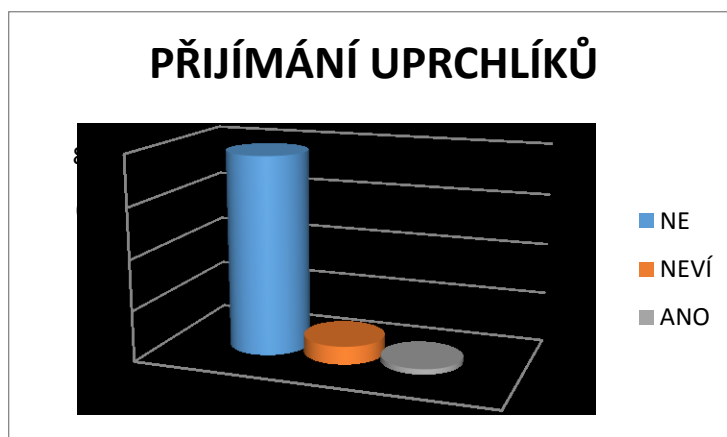
Graf č. 15 Ukazuje problémy EU podle respondentů

Druhá otázka se týkala bezpečnostních rizik hrozících v České republice. Respondenti převážně odpovídali, že žádné riziko neexistuje, ale často také odpovídali, že rizikem jsou uprchlíci a migrace. Mezi dalšími odpověďmi bylo problémy se současnou vládou, konflikty v jiných zemích, korupce, extremismus, přerušování dodávek surovin, vyjadřování prezidenta, možnost uskutečnění summitu Donalda Trumpa a Kim Čong-una.

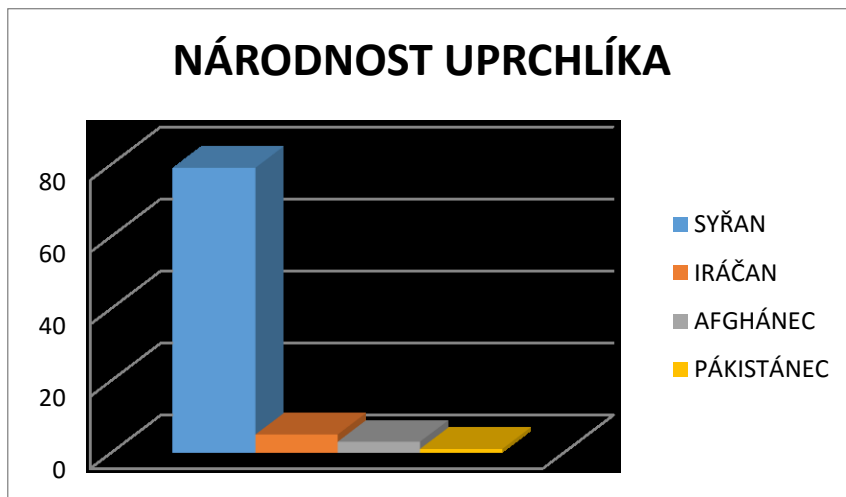
Graf č. 16 Ukazuje bezpečnostní rizika v ČR podle respondentů.

Ve třetí otázce dotazovaní odpovídali, zda souhlasí s přijímáním uprchlíků do České republiky. Celkem 78 respondentů, což je naprostá většina, s přijímáním uprchlíků nesouhlasí. Pouze 2 jedinci by souhlasili, a zbylých 7 si není jistá, neví, nebo je jim to jedno.

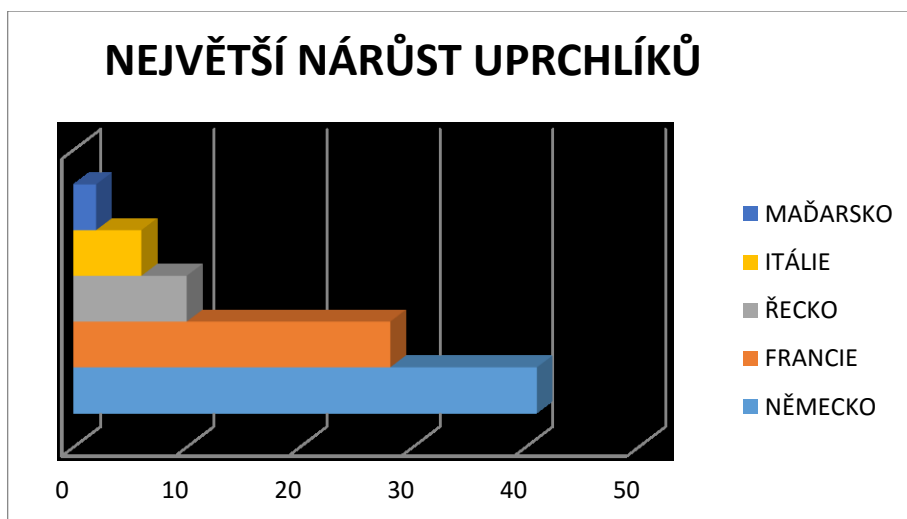
Graf č. 17 ukazuje souhlas respondentů s přijímáním uprchlíků.

Čtvrtá otázka zjišťovala, jakou národnost si respondenti představí pod pojmem uprchlík. Nejvíce dotazovaných odpovědělo Syřan, další odpovědi zněly Iráčan, Afghánek a Pákistánec.

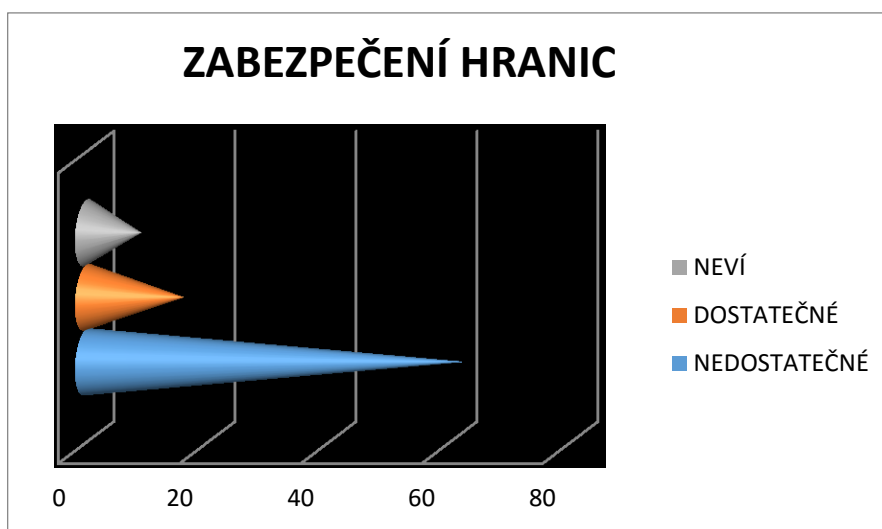
Graf č. 18 Ukazuje národnost uprchlíka podle respondentů.

Největší nárůst přicházejících uprchlíků ve světě vidí respondenti v Německu, dále ve Francii, a pár respondentů v Řecku, Itálii a Maďarsku.

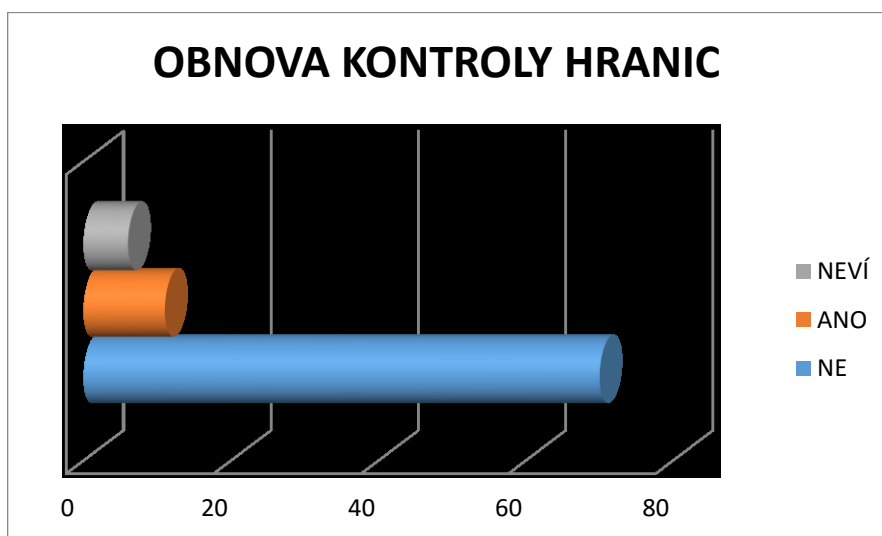
Graf č. 19 Ukazuje státy kde vidí respondenti největší nárůst uprchlíků

V oblasti zabezpečení české státní hranice si většina dotazovaných myslí, že tyto nejsou v současnosti dostatečně zabezpečené. Tento názor vyjádřilo celkem 62 respondentů. Dalších 16 dotazovaných si myslí, že hranice jsou zabezpečené dostatečně, a 9 neví nebo je jim to jedno.

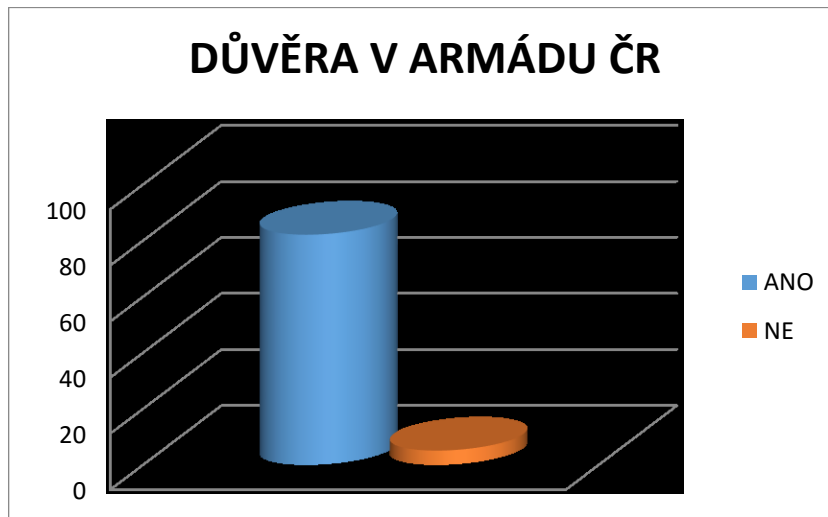
Graf č. 20 Ukazuje pohled respondentů na zabezpečení státní hranice.

Přesto, že většina respondentů je přesvědčena o nedostatečném zabezpečení hranic, nesehlasí s obnovou kontrol při jejich překračování. S obnovou kontrol nesehlasí celkem 70 respondentů, 11 by s obnovou kontrol souhlasilo a 6 jich nedokázalo odpovědět.

Graf č. 21 Ukazuje pohled respondentů na obnovení hraničních kontrol.

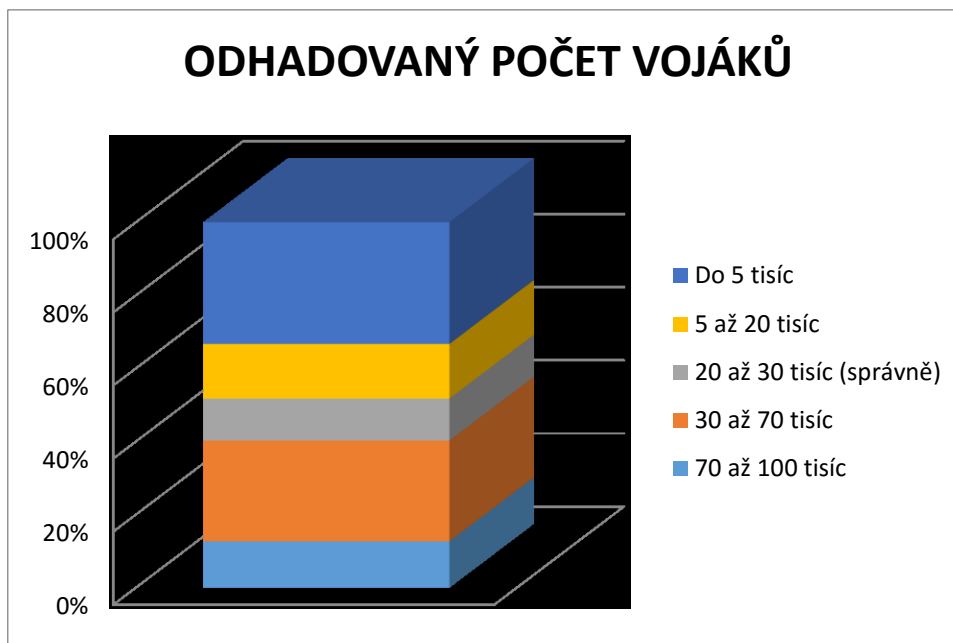
Další otázka zjišťovala, zda mají respondenti důvěru v Armádu České republiky. Celých 82 respondentů odpovědělo, že ano, zbylých 5 v Armádu důvěru nemá.

Graf č. 22 Ukazuje důvěru v AČR

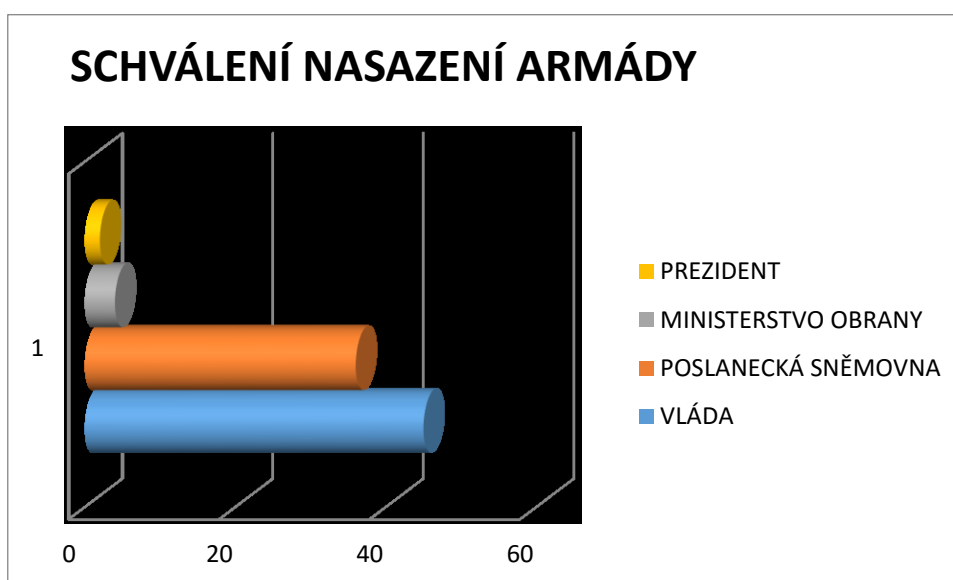
V další otázce respondenti uváděli svůj odhad počtu aktivních vojáků působících v Armádě České republiky. Odhadovaná čísla byla velice různorodá, proto jsme je seřadili do kategorií. Nejvyšší odhad byl přitom 100 000 a nejnižší pak 2 000 vojáků. Aktuálně má přitom skutečně Armáda ČR za loňský rok 24 251 vojáků z povolání. Dva respondenti správně odhadovali 25 000 vojáků, a za správnou odpověď jsme brali rozpětí 20 000 až 30 000.

Počet 70 000 až 100 000 vojáků uvedlo celkem 11 respondentů. Počet 30 000 až 70 000 uvedlo 24 respondentů. Správný odhad 20 až 30 000 uvedlo celkem 10 respondentů. Počet 5 000 až 20 000 uvedlo 13 respondentů, a největší počet dotazovaných uvedl počet maximálně 5 000. Jednalo se o 29 dotazovaných.

Graf č. 23 Ukazuje odhad respondentů na počty vojáků AČR.

Další otázka zjišťovala, kdo by podle respondentů mohl schválit možnost nasazení Armády pro obranu státních hranic. Nejvíce respondentů správně odpovědělo, že vláda, a to celkem 45 respondentů. Hodně z nich si ale také myslí, že nasazení Armády by schvalovala Poslanecká sněmovna, a další názory byly prezident a Ministerstvo obrany.

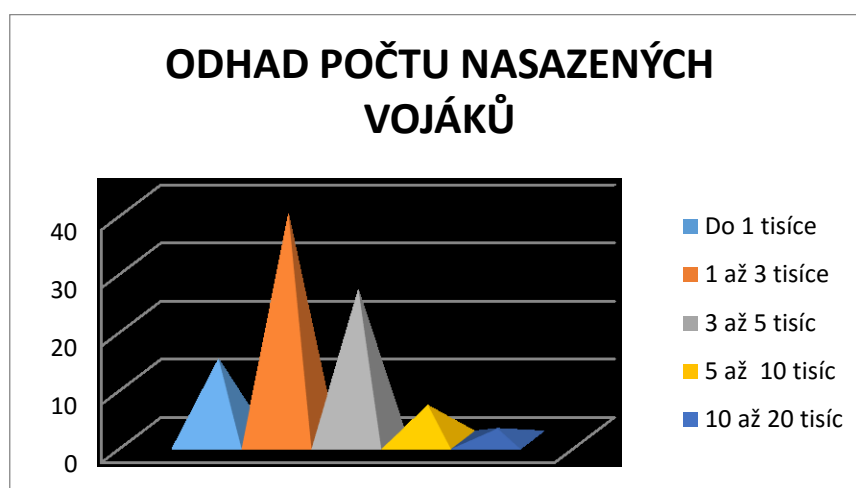

Graf č. 24 Ukazuje pohled respondentů, na to kdo by měl schválit nasazení AČR.

Další otázka zjišťovala, kolik vojáků by podle respondentů mohlo být nasazeno při ochraně státních hranic. Nejvyšším odhadem byl počet 20 000 vojáků, naopak nejnižší odhad uváděl 200 vojáků.

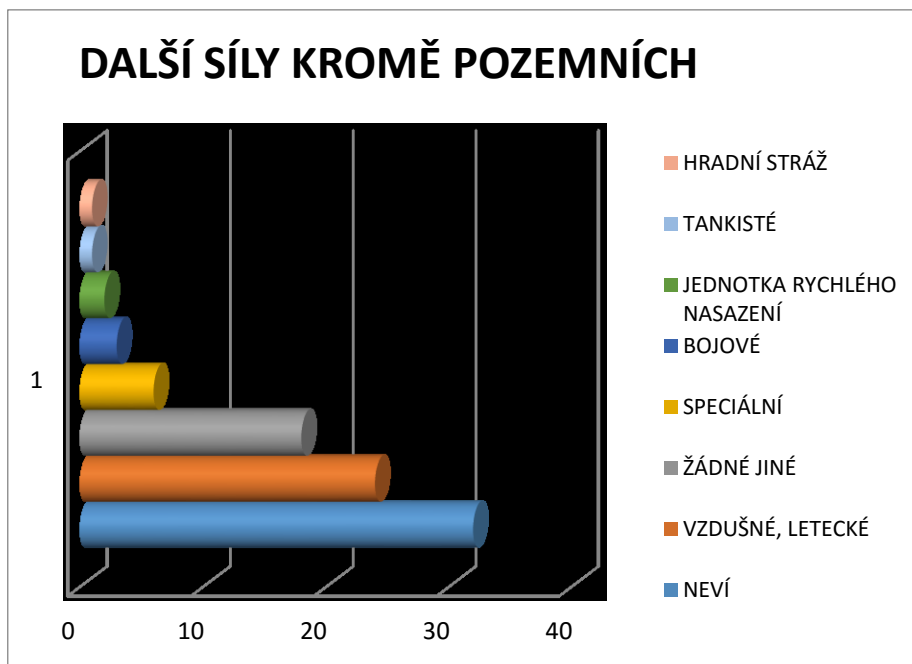
Armáda přitom dle typu operace může zapojit maximálně 3 000 osob pro prosazení míru, případně 1 000 vojáků pro podporu míru. Prezident Zeman pak potvrdil možnost vyčlenění 1 500 vojáků, a v případě velkého ohrožení až 2 600 vojáků. Za správnou odpověď tedy považujeme 1 000 až 3 000 vojáků.

Počet vojáků uváděný ve stovkách osob, tedy maximálně 1 000 vojáků uvedlo celkem 14 respondentů. Správný odhad 1 000 až 3 000 vojáků uvedlo nejvíce respondentů, a to 39. Hodně respondentů, celkem 26, ale také uvedlo další rozmezí, a to 3 000 až 5 000. Dalších 6 dotazovaných si myslí, že Armáda může vyčlenit 5 000 až 10 000 vojáků. Poslední rozmezí 10 000 až 20 000 vojáků uvedli 2 respondenti.

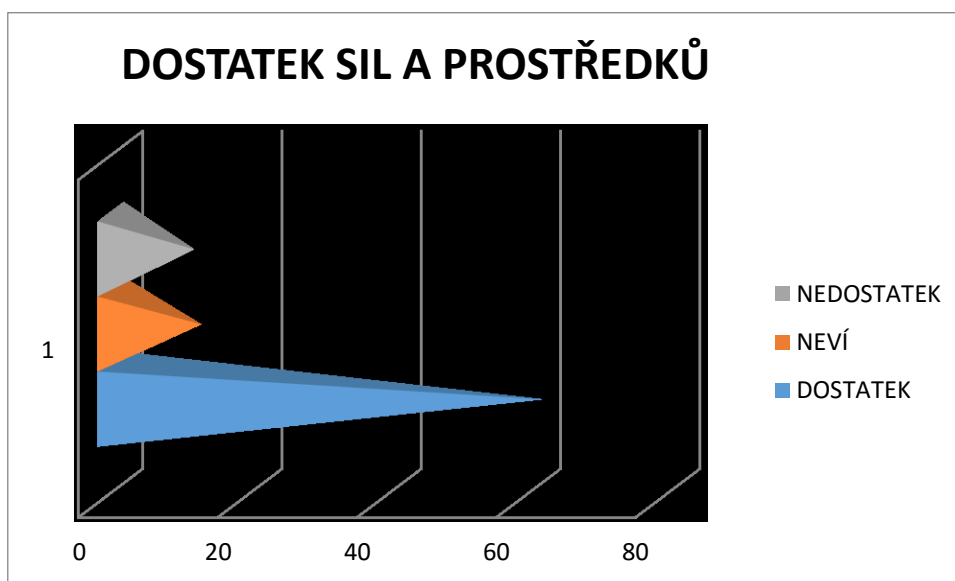
Graf č. 25 Ukazuje kolik by v případě potřeby mohlo být nasazeno vojáků AČR.

V Další otázce respondenti uváděli, jaké další síly, kromě pozemních sil, má k dispozici Armáda České republiky. Celkem 32 respondentů uvedlo, že neví a dalších 24 respondentů uvedlo, že jsou to síly vzdušné nebo letecké. Dalších 18 si myslí, že kromě pozemních sil nemá Armáda už žádné jiné, 6 respondentů uvedlo speciální síly a 3 respondenti uvedli bojové. Následně uvedli 2 respondenti Jednotku rychlého nasazení, jeden tankisty a jeden Hradní stráž.

Graf č. 26 Ukazuje jaké síly podle respondentů má AČR mimo pozemních sil.

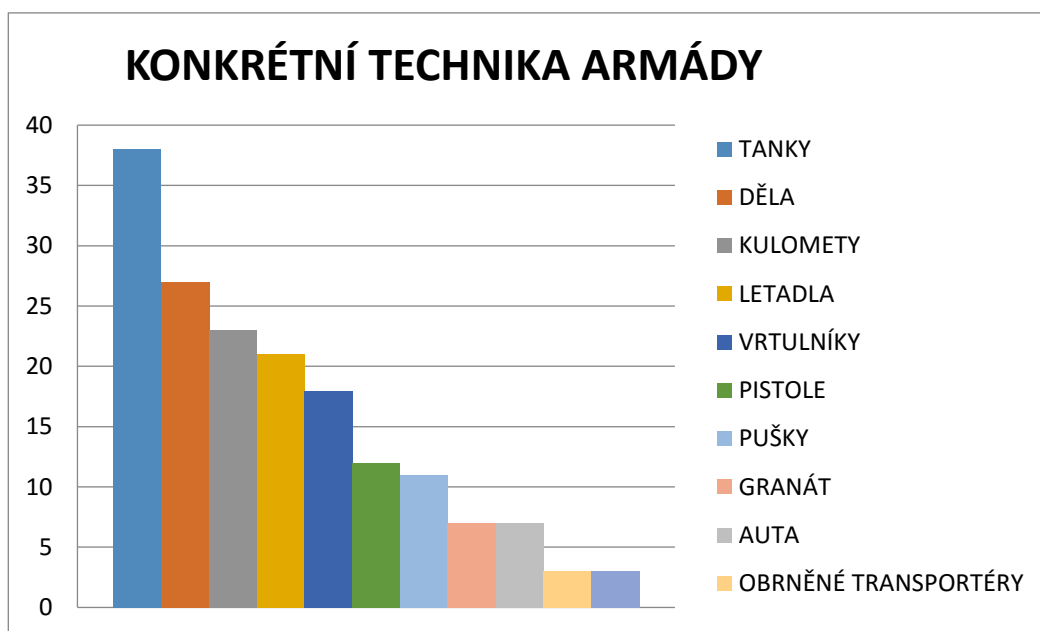
Následující otázka se ptala respondentů na jejich názor ohledně dostatku sil a prostředků Armády ČR k ochraně státních hranic. Celkem 62 respondentů je přesvědčeno, že sil i prostředků má Armáda dostatek. Dalších 13 z nich neví, a 12 si myslí, že prostředků je nedostatek.

Graf č. 27 Ukazuje jak vidí respondenti síly a prostředky AČR.

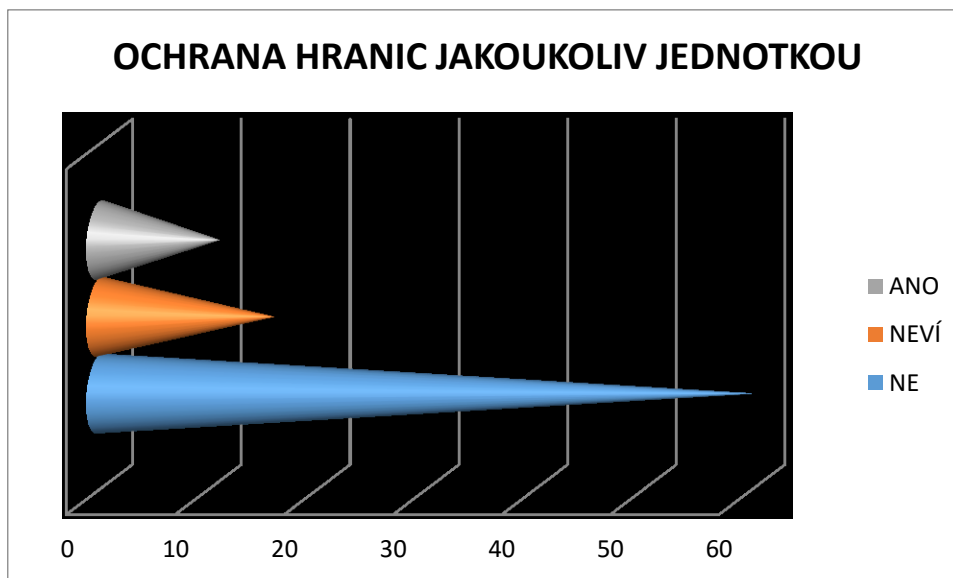
V následující otázce respondenti jmenovali konkrétní techniku, kterou má Armáda k dispozici. Žádný z respondentů nezůstal bez odpovědi, nebo nevěděl, že neví. Celkem 33

respondentů uvedlo jednu techniku, dalších 54 uvedlo dvě a více konkrétních technik. Celkem tedy byly nejčastěji zmíněny tanky, a to u 38 respondentů, dále byla 27krát uvedená děla, 23krát kulometry, 21krát letadla, 18krát vrtulníky, 12krát pistole, 11krát pušky, 7krát granáty, 7krát auta, 3krát dalekohled a 3krát obrněné transportéry.

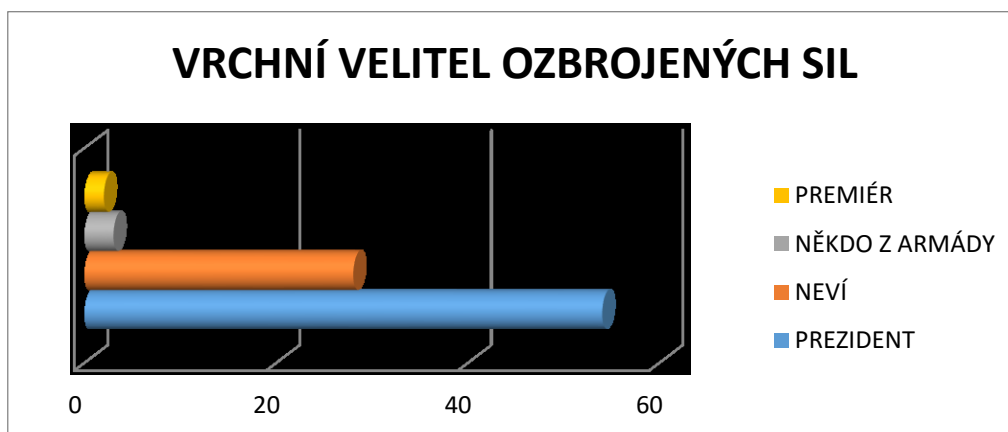
Graf č. 28 Ukazuje druh techniky AČR podle respondentů.

Další otázka se ptala, zda by ochranu hranic mohli provádět vojáci z jakékoliv jednotky. Většina respondentů, a to 60, odpověděli, že ne. Dalších 16 nedokázalo odpovědět a 11 si myslí, že ano.

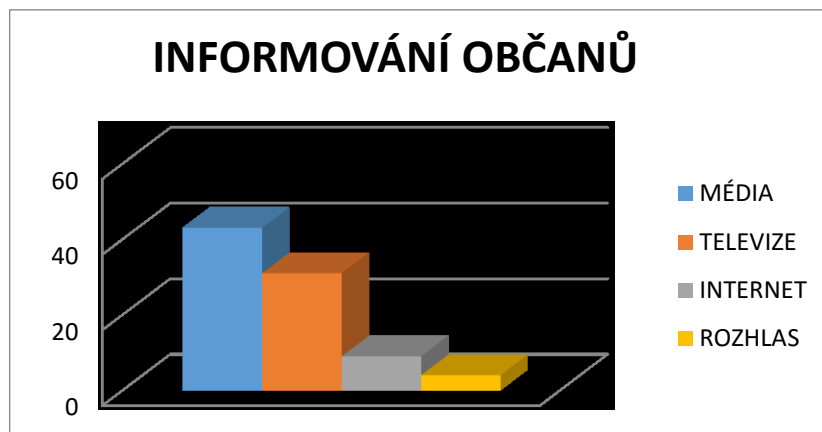
Graf č. 29 Ukazuje pohled respondentů na ochranu hranic jakoukoliv jednotkou.

Na otázku, kdo je vrchním velitelem ozbrojených sil, odpovědělo celkem 54 respondentů, že je to prezident České republiky, 28 respondentů nedokázalo odpovědět. Další 3 respondenti uvedli, že je to někdo z Armády a 2 uvedli, že je to premiér republiky.

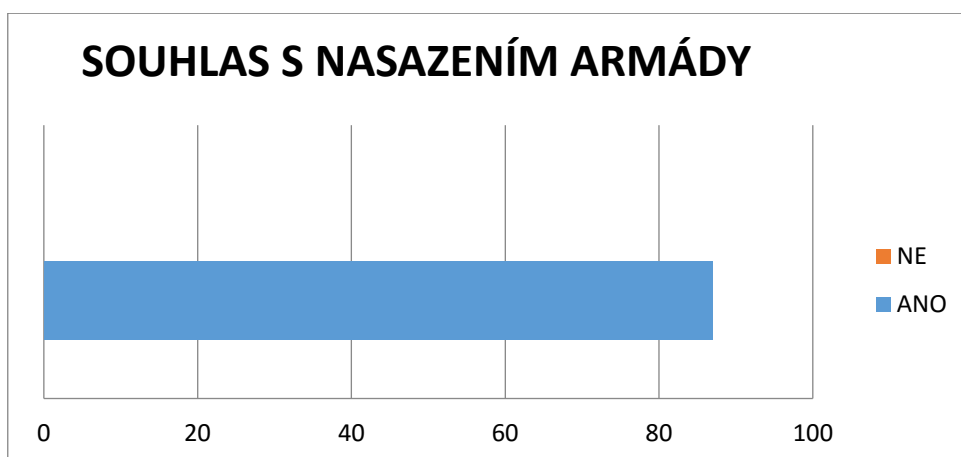
Graf č. 30 Vrchní velitel ozbrojených sil podle respondentů.

Na otázku, jakým způsobem by se občané dozvěděli o znovuzavedení ochrany vnitřních hranic v případě bezprostřední vážné hrozby, odpovědělo 43 respondentů, že z médií, dalších 31 jich uvedlo konkrétně televizi, 9 respondentů internet a 4 respondenti uvedlo rozhlas.

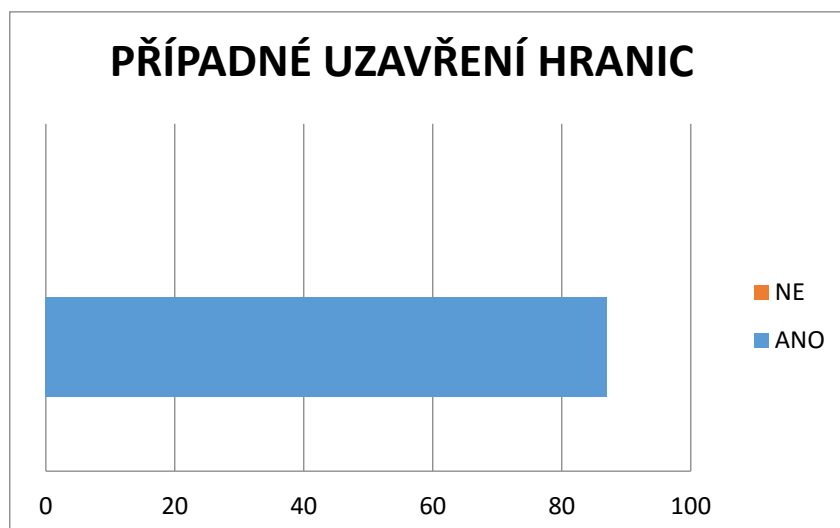
Graf č.31 Ukazuje jak si respondenti myslí že budou informováni.

Další otázka zjišťovala, zda by respondenti souhlasili s možností nasazení Armády ČR na obranu státních hranic. U této otázky celých 100% respondentů vyjádřilo kladný názor.

Graf č. 32 Ukazuje postoj respondentů k nasazení AČR.

Poslední otázka zjišťovala u respondentů názor na případné dočasné uzavření českých státních hranic. Také u této otázky se shodlo všech 100% respondentů na kladné odpovědi.

Graf č. 33 Ukazuje postoj respondentů k dočasnému uzavření hranic.

10.4 Vyhodnocení dotazníku

V této podkapitole nejprve vyhodnotím předem stanovené hypotézy, a poté se zaměřím na další důležité skutečnosti, které z výzkumu vyplynuly.

10.4.1 Vyhodnocení hypotéz

Celkem mohu potvrdit tři hypotézy z pěti. Potvrdit je možné hypotézy H1, H2, H4. Hypotézy H3 a H5 naopak budou vyvráceny.

H1: *Za jeden z největších problémů Evropské unie považují Češi hrozbu spojenou s migračními vlnami a uprchlíky.* Jako jeden z největších současných problémů Evropské unie uvedla většina respondentů problém s nelegální migrací a uprchlíky, přičemž tento názor zastává téměř každý druhý dotazovaný.

H2: *Většina Čechů nesouhlasí s přijímáním uprchlíků.* Nesouhlas s přijímáním uprchlíků vyjádřilo téměř 90% respondentů.

H4: *Češi mají důvěru v Armádu ČR.* Důvěru v Armádu vyjádřilo více než 94% respondentů.

H3: *Češi si myslí, že české hranice v současnosti nejsou dostatečně zabezpečené, a souhlasí s obnovením kontroly při překračování státních hranic.* Přesto, že většina respondentů je přesvědčena o nedostatečném zabezpečení hranic, nesouhlasí s obnovou kontrol při jejich překračování.

H5: *Většina Čechů neví, kdo by schvaloval možnost nasazení Armády při obraně státních hranic, nezná ani armádní techniku, ani možný počet nasazených vojáků.* Zhruba polovina respondentů uvedla, že nasazení Armády by schvalovala vláda, ale velký počet respondentů si také myslí, že schvalování by prováděla Poslanecká sněmovna. Co se týká armádní techniky, tu znali respondenti poměrně dobře, celkem bylo zmíněno 10 různých druhů techniky, a někteří respondenti dokonce uváděli i více druhů. Co se týká části s počtem nasazených vojáků, správný odhad uvedlo jen necelých 45% z nich. H5 jako celek tedy nemohla být úplně potvrzená.

10.4.2 Důležitá zjištění

Co se týká kompletního zhodnocení výsledků dotazníku, promítl se zde strach české společnosti z migračních vln a nelegálních přistěhovalců. Výsledky dotazníků tedy korespondují i s různými dalšími průzkumy a vyjádřením médií, které popisují český národ jako jeden z nejvíce negativních v Evropě, co se týká přijímání uprchlíků. Jako největší problém unie vidí většina respondentů právě migraci a uprchlíky. Co se týká přímo bezpečnostních rizik, která hrozí České republice, největší procento dotazovaných si není žádného rizika vědoma, ale velký počet respondentů uváděl jako riziko právě uprchlíky. S přijímáním uprchlíků do České republiky nesouhlasí téměř 90% dotazovaných a pod pojmem „uprchlík“ si naprostá většina dotazovaných představí příslušníka syrské národnosti.

Většina dotazovaných si myslí, že české hranice nejsou dostatečně zabezpečeny, ale nechtěli by znovu zavést obnovu hraničních kontrol. Celých 100% respondentů se shodlo, že souhlasí s případným nasazením Armády pro obranu státních hranic, a také v případě ohrožení souhlasí s uzavřením státních hranic.

Prezidenta jako vrchního velitele ozbrojených sil, správně určila naprostá většina respondentů. Více než 94% dotazovaných vyjádřilo důvěru k Armádě ČR. Většina respondentů však neví, kolik má Armáda aktivních vojáků. Ve správném rozmezí určilo jejich počet pouze 11% respondentů. Co se týká druhů armádních sil, které jsou pozemní, vzdušné a speciální, naprostá většina respondentů je nedokázala určit. Naprostá většina dotazovaných si myslí, že v případě nasazení vojáků na obranu státních hranic má Armáda k dispozici dostatek sil i prostředků. Více než polovina dotazovaných správně uvedla, že o možnosti nasazení Armády by rozhodovala vláda.

ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI

Zatímco v teoretické části práce jsem se věnoval mezinárodní bezpečnostní situaci a analyzoval možnosti nasazení Armády ČR při obraně státních hranic především z hlediska legislativy, v praktické části jsem navázal analýzou sil a prostředků Armády ČR i analýzou jejich využití při nasazení. Poté jsem popsal výsledky vlastního výzkumu, který jsem zaměřil nejprve na oblast bezpečnostních hrozeb a problému nelegální migrace, a poté na oblast Armády ČR a ochrany státních hranic.

Armáda České republiky disponuje speciálními, vzdušnými i pozemskými silami.

Speciální síly jsou samostatným druhem sil, které jsou efektivním a strategickým nástroj například při provádění speciálních průzkumů nebo při podpoře v jakýchkoliv geografických i klimatických podmínkách. V rámci speciálních sil působí například 601. skupina speciálních sil, což je elitní vojenská jednotka, která vyniká dlouhou tradicí, unikátními schopnostmi svých členů a speciálními výcviky.

Vzdušné síly Armády České republiky slouží především k obraně vzdušného prostoru České republiky. Vzdušné síly v současnosti operují především v rámci NATINAMDS, tedy integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO. Vzdušné síly představují bojové jednotky, jednotky bojové podpory a jednotky bojového zabezpečení. Příkladem bojových jednotek může být 21. základna taktického letectva Čáslav nebo 22. základna vrtníkového letectva Sedlec.

Pozemní síly jsou určeny k řešení taktických či operačních úkolů v České republice i mimo ni. V rámci našeho tématu je důležité, že jedním z jejich úkolů může být spolupráce s Policií ČR a posílení ochrany státní hranice. Pozemní síly se skládají z bojových sil, sil bojové podpory a sil bojového zabezpečení. Příkladem bojových sil může být 4. brigáda rychlého nasazení Žatec, v rámci níž působí 42. mechanizovaný prapor Tábor, který je nejstarším útvarem Armády České republiky. V současnosti je cílem praporu plnění bojových i speciálních úkolů při ohrožení České republiky i mimo republiku, ale také například pomoc při živelných pohromách. Prapor je schopný plnit úkoly při posílení ochrany státní hranice. Dále 7. mechanizovaná brigáda Hranice, jako rozhodující bojová síla pozemních sil, se skládá z některých jednotek, které by mohly být v případě nasazení Armády pro obranu hranic využité. Například 71. mechanizovaný prapor Hranice jako základní taktický útvar mechanizovaného vojska, je charakteristický vysokým stupněm pohotovosti, rychlými přesuny, i palebnou silou, a může plnit úkoly při uzavření státních hranic i pro posílení ochrany státních hranic.

V praktické části jsem také popsal dokument, který se věnuje analýze nasazení Armády v nebojových operacích, což by mimo jiné mohla být i pomoc Policii ČR při obraně státních hranic. Důležitý je fakt, že Armáda bývá k nebojovým činnostem, jako je ochrana státních hranic, různá zasedání Světové banky či Summitu NATO v Praze, nebo střežení vybuchlého skladu munice ve Vrběticích, povolávána až po vyčerpání možností klasických základních složek Integrovaného záchranného systému. V případě nasazení vojáků na státních hranicích by se zpočátku mohlo jednat o vyčlenění konkrétního počtu vojáků, techniky a materiálu, nikoliv o nasazení celé jednotky s cílem velení. Pokud by ale situace byla tak vážná, že by pouhá asistence nestačila, poté by mohla být Armáda a její síly a prostředky vyžádána pro provedení souběžné operace současně s Policií ČR, a to formou stabilizační nebo podpůrné operace.

Do operace pro prosazení míru by přitom bylo možné vyčlenit maximálně 3000 vojáků pozemní síly po dobu maximálně šesti měsíců, případně vzdušné síly po dobu do tří měsíců. Jednotky určené k plnění úkolů při uzavření státních hranic a při asistenci Policie ČR, musí zvládat například činnost při hlídkování, součinnost s vrtulníky, bezchybný postup při zadržení a kontrole imigrantů, postup při zajištění podezřelých osob, nebo také ovládat moderní techniku. Dle vyjádření prezidenta republiky Miloše Zemana lze pro posílení Policie ČR vyčlenit 1500 vojáků, v případě skutečně velkého ohrožení až 2600 vojáků. V roce 2017 měla přitom Armáda ČR celkem 24 251 vojáků z povolání.

Co se týká techniky a výzbroje vojáků, Armáda disponuje především pěchotními zbraněmi, jako jsou kulomety, odstřelovací pušky nebo samopaly, dále tanky, obrněnou a automobilovou techniku, dělostřeleckou techniku a leteckou techniku. Některé z vyjmenovaných technik jsou předmětem početního omezení. Česká republika může mít například k dispozici maximálně 957 bojových tanků, 767 dělostřeleckých systémů nebo 50 bojových vrtulníků, přičemž aktuálně vlastní 119 bojových tanků, 179 dělostřeleckých systémů a 17 bojových vrtulníků. Ministerstvo obrany ČR má v stanovený rozpočet na rozvoj resortu až do roku 2020. Zatímco v roce 2016 bylo vyčleněno 46,1 miliard Kč, na rok 2020 je už schváleno 56,3 miliard Kč.

V horizontu následujících 20 let počítá Armáda s tím, že Česká republika bude čelit vážným bezpečnostním hrozbám a očekává se také hrozba dalších velkých migračních vln v důsledku konfliktů, populačních explozí nebo nedostatečného přístupu ke zdrojům surovin a potravinám. Armáda tedy chápe vážnost situace, a připravuje se tak mimo jiné na schopnost rychlé reakce, a zvýšenou flexibilitu a mobilitu sil.

V závěru praktické části jsem uvedl výsledky vlastního dotazníkového šetření. Je totiž velice důležité, aby občané České republiky měli v současném světě, plném obav z nelegální migrace a problémů v Evropské unii, dostatek informací o svém bezpečí a možnostech ochrany. Proto jsem zjišťoval názory občanů na uprchlickou krizi, Armádu ČR a ochranu státních hranic. K nejdůležitějším závěrům dotazníkového šetření patří následující. Čeští občané většinou nesouhlasí s přijímáním uprchlíků a migrační vlnu chápou jako jeden z největších problémů Evropské unie. Dotazovaní si převážně myslí, že české státní hranice nejsou dostatečně zabezpečeny, ale přesto nesouhlasí s obnovením hraničních kontrol. Dotazovaní mají důvěru v Armádu ČR. Informace občanů o Armádě jsou však nedostačující, neboť pouze malé procento z nich například ví počet aktivních vojáků nebo neznají ani základní dělení sil v Armádě. Naprosto všichni respondenti by souhlasili s nasazením vojáků na obranu státních hranic, a všichni by také v případě bezpečnostního rizika souhlasili s dočasným uzavřením hranic.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala současným obrovským fenoménem, a to otázkami bezpečnosti v dnešním světě. Po zhodnocení bezpečnostní situace v mnoha zemích jsem se konkrétně zaměřil na bezpečnostní rizika v České republice, analýzu sil a prostředků Armády ČR a možností nasazení Armády na obranu státních hranic. Celou práci jsem nakonec doplnil vlastním dotazníkovým šetřením a názory občanů na současný problém migrace a jejich názory na Armádu ČR. Bezpečnost je jedním z hlavních fenoménů současnosti. Řeší se snad po celém světě, a řeší ho jak jednotlivé vlády zemí, tak i široká veřejnost. Jedná se o jedno z nejvíce diskutovaných témat současnosti, neboť v posledních letech vznikají nové bezpečnostní hrozby, na které je velmi obtížné se připravit.

Teoretická část práce ukázala, že svět se především díky globalizaci a technologickému vývoji stal velice otevřeným a ochrana a kontrola hranic jednotlivých evropských států postupně ztrácela na významu. Bohužel se ale ukázalo, že otevření hranic nepředstavuje pouze jednodušší cestování za prací či na dovolenou, ale také zvýšení různých hrozeb, kdy například ilegální migranti mohou bez obtíží přejít nekontrolované hranice, a v některých případech mohou představovat i bezpečnostní riziko. Převážně evropské státy totiž nemají takovou kontrolu nad lidmi, které vstupují na jejich území. V roce 2016 bylo celosvětově nuceně vysídleno více než 65 milionů lidí, což v žádném případě není zanedbatelné číslo, a jedná se o skutečně velký problém. Nejde tedy jen o humanitu a solidaritu, jak hlásí někteří politikové, ale je zřejmé, že na přijímání tak obrovského množství lidí nejsou evropské státy připravené.

V současnosti je Evropská unie pod velkým tlakem. Mnoho států chápe v souvislosti s uprchlickou krizí otevřené hranice jako hrozbu, a jednotlivé evropské státy se nedokážou shodnout na jednotném postupu. Dalším velkým krokem zpět bylo vystoupení Velké Británie z unie, což dokonce někteří politici označili začátek konce této instituce. Zatímco Evropská unie řeší mnoho problémů, naštěstí ten největší se jí prozatím vyhnul, a to je otázka válečného konfliktu. Evropa je v současnosti jediným světadílem, na němž žádný stát na svém území neřeší válečný konflikt. I když mnoho lidí předpokládalo, že po druhé světové válce, za vzniku mnoha institucí podporujících celosvětový mír, se lidé poučí z válečných hrůz, a nastane období míru, bohužel opak je pravdou. V současnosti existuje velká spousta nepokojů a válečných konfliktů a přibývají další. V Africe již spoustu let trvají vážné problémy, jako chudoba, zdravotní problémy nebo válečné konflikty. V Tunisku, Alžírsku či

Nigérii existuje zvýšené riziko teroristického útoku, v Lybii či Etiopii dochází k častým ozbrojeným střetům. Korejská lidově demokratická republika veřejně hrozí možností raketových útoků, USA na jejich hrozby odpovídá. Jednu z nejproblémovějších zemí pak představuje Sýrie, kde na celém jejím území pokračuje již léta válečný konflikt, a miliony lidí zemi opouští a stávají se v jiných státech nelegálními migranty, tak jako například občané Afghánistánu nebo Iráku. Dále pokračuje izraelsko-palestinský konflikt, a na rusko-ukrajinských hranicích je bezpečnostní situace v některých částech stále neklidná. Je tedy zřejmé, že v současném světě existuje obrovské množství konfliktů, které se nepřímo dotýkají i Evropské unie.

Kromě zhodnocení mezinárodní situace jsem také popsal současné bezpečnostní hrozby, které odlišné od těch, co existovaly v minulosti. Přesto, že se snižuje riziko klasického válečného boje, strategické dokumenty České republiky za současné hrozby považují především teroristické a kybernetické útoky, negativní dopady zhroutených států i masivní migrace. Přesto, že přímé napadení České republiky je nadále poměrně nepravděpodobné, ozbrojené konflikty se přenášejí i do evropských zemí, a proto nelze zcela vyloučit možnost samostatného vedení obrany i po několik měsíců. Strategické dokumenty rozhodně nevylučují možnost nasazení Armády na obranu státních hranic.

Praktická část práce se skládala z analýzy sil, prostředků a možnosti nasazení Armády, a také z vlastního dotazníkového šetření. Při analýze sil Armády ČR, která se skládá ze sil pozemních, vzdušných a speciálních, se ukázalo, že Armáda je skutečně velice dobře připravená na jakýkoliv typ nebo místo boje, a má k dispozici také mnoho skvěle připravených jednotek. Například 601. skupina speciálních sil je elitní vojenská jednotka, jejíž příslušníci absolvují speciálními výcviky a skvělou fyzickou kondicí, přičemž v jednotce se nachází například odstřelovači, potápěči či pyrotechnici.

41. mechanizovaný prapor v Žatci zase plní velice náročné úkoly v jakémkoliv terénu, učí se jak v rámci klasického výcviku, tak například i prvky bojového umění MUSADO nebo horolezectví. 43. výsadkový prapor Chrudim je elitní složku brigády, která plní speciální bojové úkoly. Vojáci mohou být přepravováni vzduchem a vysazeni na padácích, a absolvují extrémní fyzickou i psychickou přípravu.

V práci jsem pak konkrétně shrnul možnost nasazení jednotek Armády. Na obranu státních hranic by určitě nemohli být nasazení vojáci z jakékoliv jednotky. Při bezprostředním ohrožení státu by mohli být nasazení například příslušníci 41. mechanizovaného praporu

v Žatci. Úkoly při uzavření státních hranic, nebo při posílení ochrany státních hranic, může plnit také 71. mechanizovaný prapor Hranice nebo 72. mechanizovaný prapor Přáslavice. Zpočátku by se jednalo o nasazení vybraných vojáků jako pomoc Policii ČR. Pokud by se situace zhoršila, mohla by Armáda převzít velení. Pro obranu státních hranic by mohlo být vymezeno 1500 vojáků, ale v případě velkého bezpečnostního rizika až 2600 vojáků. I když v současnosti s nasazením Armády Česká republika nepočítá, neboť platí první stupeň ohrožení, a o nasazení armády by se uvažovalo v případě třetího stupně, i přesto chce vzhledem k současným problémům ve světě být připravená. Společná cvičení policistů a vojáků v oblasti ochrany hranic již probíhala, a to například na hranici s Rakouskem. Cílem cvičení bylo prověření připravenosti bezpečnostních složek v případě zesílení migrační vlny.

Poslední částí práce bylo dotazníkové šetření, které zjišťovalo názory občanů na migraci, české hranice i Armádu ČR. V současnosti z médií neustále slyšíme o různých kriminálních činech, které páchají migranti, a navíc jsou Češi v různých průzkumech často uváděni jako evropský národ, který se nejvíce bojí a který nejvíce nesouhlasí s přijímáním uprchlíků. Proto je velice důležité rozbor oficiálních strategických dokumentů a kompletní analýzu Armády a možnosti jejího nasazení doplnit také názory veřejnosti. Výsledky dotazníku, týkající se migrace, zcela odpovídají informacím v médiích a již provedeným průzkumům. Většina respondentů nesouhlasí s přijímáním uprchlíků a migrační krizi berou jako jeden z největších problémů unie.

Dotazovaní mají důvěru v Armádu ČR a myslí si, že by v případě ochrany státních hranic měla Armáda k dispozici dostatek prostředků. Většina dotazovaných ví, že prezident je vrchním velitelem ozbrojených sil, a že o nasazení Armády by rozhodovala vláda. Poměrně dobře také znají armádní techniku. Většina však nezná ani základní dělení armádních sil na pozemní, vzdušné a speciální, a naprostá většina také neví, kolik má Armáda aktivních vojáků nebo kolik vojáků by mohlo být nasazeno při obraně hranic. Respondenti si myslí, že naše státní hranice nejsou dostatečně zabezpečené, ale nechtěli by znovu zavést hraniční kontroly. S nasazením Armády na ochranu hranic však souhlasili naprosto všichni respondenti, stejně tak jako s dočasným uzavřením českých hranic v případě ohrožení republiky.

Závěrem lze shrnout, že bezpečnostní situace v celém světě je velice komplikovaná. Přesto, že Evropa je jediným kontinentem bez otevřených válečných konfliktů, řeší jiné vážné problémy, a navíc se jí konflikty jiných států začínají poměrně hodně dotýkat. Otevření hranic s sebou nepřineslo jen pohodlné cestování, ale také mnohá bezpečnostní rizika,

z nichž největší riziko dnes představuje nelegální migrace a obrovský počet uprchlíků. Strategické dokumenty České republiky sice v nejbližší době nepočítají s nasazením Armády při ochraně státních hranic, nicméně zcela tuto možnost nevylučují, a na případný zásah se Armáda snaží být připravená. Analýza armádních sil a prostředků prokázala, že ochrana hranic by pro Armádu měla být splnitelným úkolem. Dotazníkové šetření pak ukázalo, že česká veřejnost s přijímáním uprchlíků nesouhlasí, v Armádu má důvěru a souhlasí s případným uzavřením hranic a nasazením vojáků.

Cílem této práce byla kompletní analýza současné mezinárodní situace a bezpečnostních hrozeb, a analýza nasazení Armády ČR při obraně státních hranic, včetně provedení vlastního dotazníkového šetření. Cíl práce byl splněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

- [1] ARMÁDA ČR. *Armáda České republiky: symbol demokracie a státní suverenity*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo obrany ČR, OKP MO, 2013. 205 s. ISBN 978-80-7278-614-5.
- [2] CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: Obecné trendy rozvoje*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 273 s. ISBN 978-80-7400-155-0.
- [3] HUBINKOVÁ, Zuzana a kol. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. 3. vyd. Praha: Grada, 2008. 280 s. ISBN 978-80-247-1593-3.
- [4] HYNEK, Nik, EICHLER, Jan, MAJERNÍK, Lubomír. *Konflikt a obnova v Afghánistánu: kontext, prostředí a zájmy*. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012. 192 s. ISBN 978-80-87558-06-5.
- [5] KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ MZV. *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2001 do prosince 2001*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2002. 316 s. ISBN 80-86345-24-6.
- [6] KUNEŠOVÁ, Hana, CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika: Nové jevy a perspektivy*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 319 s. ISBN 80-7179-455-4.
- [7] LANGER, Ivan, TOMÁŠEK, Michal a kol. *Vstup do Schengenu: výhody a nevýhody*. 1. vyd. Praha: CEP-Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. ISBN 978-80-87806-67-8.
- [8] LOUŽEK, Marek. *Evropská integrace z pohledu teorie veřejné volby*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3064-9.
- [9] MIKA, Otakar J. *Současný terorismus*. 1. vyd. Praha: Triton, 2003. 98 s. ISBN 80-7254-409-8.
- [10] MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce výstavby Armády České republiky 2025*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2015. 15 s.
- [11] MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Obranná strategie České republiky*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2017. 16 s. ISBN 978-80-7278-702-9.
- [12] MOLEK, Pavel. *Právní pojem „pronásledování“ v souvislostech evropského azylového práva*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 205 s. ISBN 978-80-7400-164-2.
- [13] SMOLÍK, Josef. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 232 s. ISBN 978-80-247-5131-3.
- [14] WEISS, Tomáš. *Role policie a armády v Evropské unii: Analýza evropské a národní úrovně s využitím případové studie České republiky*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2014. 263 s. ISBN 978-80-246-2381-8.

- [15] MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Dlouhodobý výhled pro obranu 2030*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2015. 24 s. ISBN 978-80-7278-666-4.
- [16] Armáda České republiky. *Generální štáb 1919-2017*. [online]. 2017 [cit. 3.1.2018]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/historie/generalni-stab-1919-2017-3849/>
- [17] Armáda České republiky. *Struktura*. [online]. 2017 [cit. 3.1.2018]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/default.htm>
- [18] Česká televize. *Pokus o puč v Turecku*. [online]. 2017 [cit. 11.1.2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/tema/402746-pokus-o-puc-v-turecku>
- [19] Česká televize. *Ústavou zaručené právo na zbraň lidé nedostanou. Senát návrh zamítl*. [online]. 2017 [cit. 11.1.2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2325547-ustavou-zarucene-pravo-na-zbran-nebude-senat-navrh-zamitl>
- [20] Člověk v tísni. *Migrace v číslech*. [online]. 2017 [cit. 10.1.2018]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/co-delame/migrace-v-souvislostech/migracni-statistiky-4518gp>
- [21] EUROSTAT. *Statistika migrace a migrující populace*. [online]. 2017 [cit. 10.1.2018]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/cs
- [22] EVROPSKÁ KOMISE. *Migrace od A do Z*. [online]. 2017 [cit. 10.1.2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/czech-republic/news/focus/migrace/migrace_od_a_do_z_cs
- [23] Ministerstvo obrany a armáda České republiky. *Dlouhodobý výhled pro obranu 2030*. [online]. 2017 [cit. 10.1.2018]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/Dlouhodob__v__hled_pro_obranu_2030.pdf
- [24] Ministerstvo vnitra České republiky. *Migrace* [online]. 2017 [cit. 8.1.2018]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- [25] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Afrika*. [online]. 2017 [cit. 8.1.2018]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/index.html
- [26] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Asie*. [online]. 2017 [cit. 8.1.2018]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/index.html
- [27] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Blízký východ*. [online]. 2017 [cit. 8.1.2018]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/index.html

- [28] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Evropa*. [online]. 2017 [cit. 8.1.2018]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/index.html
- [29] UNHCR. *Global trends*. [online]. 2017 [cit. 9.1.2018]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/statistics/unherstats/5943e8a34/global-trends-forced-displacement-2016.html>
- [30] Zákony pro lidi. *Zákon č. 191/2016 Sb.* [online]. 2017 [cit. 8.1.2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-191>
- [31] Zákony pro lidi. *Zákon č. 219/2016 Sb.* [online]. 2017 [cit. 8.1.2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>
- [32] Zákony pro lidi. *Zákon č. 312/2001 Sb.* [online]. 2017 [cit. 8.1.2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-312>
- [33] Ředitelství speciálních sil. *Ředitelství speciálních sil*. [online]. 2018 [cit. 10.4.2018]. Dostupné z: <http://www.respecs.cz/index.html>
- [34] 601. skupina speciálních sil generála Moravce. *Základní fakta o 601.skss*. [online]. 2018 [cit. 10.1.2018]. Dostupné z: <http://www.601skss.cz/index.html>
- [35] Armáda České republiky. *Velitelství Vzdušných sil AČR*. [online]. 2018 [cit. 11.4.2018]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-vzduсных-sil-86864/>
- [36] Obrana a strategie. *Armáda České republiky v nebojových operacích*. [online]. 2004 [cit. 12.4.2018]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2004/2-2004/armada-ceske-republiky-v-nebojovych-operacich.html#.Ws826ohubIU>
- [37] Ministerstvo obrany České republiky. *Vývoj skutečných počtů osob v resortu MO ČR v letech 1992-2017*. [online]. 2017 [cit. 13.4.2018]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/vyvoj-skutecnych-poctu-osob-v-resortu-mo-cr-v-letech-1992---2017-129653/>
- [38] Armáda České republiky. *Technika a výzbroj*. [online]. 2018 [cit. 13.4.2018]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/technika/default.htm>
- [39] Armádní noviny. *Český voják 21. století najde inspiraci v Evropě*. [online]. 2016 [cit. 12.4.2018]. Dostupné z: <http://www.armadninoviny.cz/cesky-vojak-21-stoleti-najde-inspiraci-v-evrope.html?stranka=2>
- [40] Armádní noviny. *Modernizace Armády České republiky mezi roky 2016 až 2020*. [online]. 2015 [cit. 12.4.2018]. Dostupné z: <http://www.armadninoviny.cz/modernizace-armady-ceske-republiky-mezi-roky-2016-az-2020.html>

- [41] Ministerstvo obrany a armáda České republiky. *Dlouhodobý výhled pro obranu 2030*. [online]. 2017 [cit. 10.1.2018]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/Dlouhodob___v___hled_pro_obranu_2030.pdf
- [42] Ministerstvo obrany České republiky. *Policisté a vojáci společně cvičili ochranu hranic*. [online]. 2015 [cit. 12.4.2018]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-serwis/zpravodajstvi/policiste-a-vojaci-spolecne-cvicili-ochranu-hranic-115058/>
- [43] Česká televize. *Zeman projednával případné nasazení vojáků při ochraně hranic* [online]. 2015 [cit. 12.4.2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1567917-zeman-projednaval-pripadne-nasazeni-vojaku-pri-ochrane-hranic>
- [44] Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2018*. [online]. 2018 [cit. 19.4.2018]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4598/f9/ov180418.pdf
- [45] Novinky.cz. *Češi mají k migrantům nenegativnější postoj z celé EU, ukázal průzkum*. [online]. 2017 [cit. 19.4.2018]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/432654-cesi-maji-k-migrantum-nejnegativnejsi-postoj-z-cele-eu-ukazal-pruzkum.html>
- [46] Vyplňto.cz. *Státní hranice*. [online]. 2016 [cit. 19.4.2018]. Dostupné z: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/bakalarska-prace-statni-hran/>

SEZNAM PUŽITÝCH ZKRATEK A SMBOLŮ:

ČR	Česká republika
AČR	Armáda České Republiky
CAS	Přímá letecká podpora pozemních sil
CIMIC	Civilně vojenská spolupráce
CPSS	Centrum podpory speciálních sil
EU	Evropská Unie
FRONTEX	Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž
IKEM	Institut klinické a experimentální medicíny
KIS	Komunikační informační systémy
KLDR	Korejská lidově demokratická republika
KVV	Krajské vojenské velitelství
LOSO	Letecký odřad speciálních operací
MO	Ministerstvo obrany
NATO	Severoatlantická Aliance
NATINAMDS	Integrovaný systém protivzdušné a protiraketové obrany NATO
MUSADO	Technika boje muže proti muži
NGŠ	Náčelník Generálního štábu AČR
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OSN	Organizace spojených národů
PHM	Pohonné hmoty
PSYOPS	Psychologické operace (působení na cílové skupiny)
RLNP	Letecké radionavigační systémy
USA	Spojené státy americké
ZHN	Zbraně hromadného ničení

SEZNAM PUŽITÝCH GRAFŮ:

- Graf 1 Trend globálního přemísťování a přesídlování v letech 1997-2016
- Graf 2 Počet nově vysídlených obyvatel během každé minuty, a to v letech 2003-2016
- Graf 3 Násilně vysídlené obyvatelstvo
- Graf 4 Země kde se nachází největší počet uprchlíků
- Graf 5 Země odkud pochází nejvíce uprchlíků
- Graf 6 Země s největším počtem uprchlíků na 1000 původních obyvatel
- Graf 7 Počet uprchlíků, kteří se vrátili zpět do svého domova
- Graf 8 Hlavní země, do kterých cestují noví žadatelé o azyl
- Graf 9 Hlavní země původu žadatelů o azyl
- Graf 10 Výsledky statistického úřadu Evropské unie Eurostat
- Graf 11 Žadatelé o azyl v Evropské unii podle pohlaví
- Graf 12 Vývoj počet žádostí o azyl v Evropské unii
- Graf 13 Žadatelé o mezinárodní azyl mířící do České republiky
- Graf 14 Současnost v České republice
- Graf 15 Problémy EU
- Graf 16 Bezpečnostní rizika ČR
- Graf 17 Přijímání uprchlíků
- Graf 18 Národnost uprchlíka
- Graf 19 Největší nárůst uprchlíků
- Graf 20 Zabezpečení hranic
- Graf 21 Obnova kontroly hranic
- Graf 22 Důvěra v armádu
- Graf 23 Odhadovaný počet vojáků
- Graf 24 Schválení nasazení armády
- Graf 25 Odhad počtu nasazených vojáků

Graf 26	Další síly kromě pozemních
Graf 27	Dostatek sil a prostředků
Graf 28	Konkrétní technika armády
Graf 29	Ochrana hranic jakoukoliv jednotkou
Graf 30	Vrchní velitel ozbrojených sil
Graf 31	Informování občanů
Graf 32	Souhlas s nasazením armády
Graf 33	Případné uzavření hranic

